Контрольный экземпляр

АНОНС

Шоу у сутінках

Якщо ви втомилися від нудного повсякдення й одноманітності і хочете цікаво відпочити, підняти настрій не лише на наступний тиждень, а, можливо, й на решту цього важкого року, — вийдіть сьогодні увечері в місто. На вас чекає святкування Дня молоді.

О 18 год. на площі Кірова обласного центру для Вас виступить танцювальний колектив «Ятрань», ансамбль «Калина» виконуватиме українські пісні, а обабіч спокушуватиме кулінарними звабами Ленінський продторг. Там же демонструватимуться всі ці «Єрапаші», «Фітіпі» і таке інше. А з першими сутінками вас чекає шоу-програма біля фонтана з пантерами.

У ПРОГРАМІ:

1. Урочисте відкриття пам'ятника синам міста.
2. Єврейські народні пісні для любителів фольклору.
3. Вистава для дорослих дитячого театру ляльок.
4. Демонстрація моделей молодіжної моди.
5. Дискотека під відкритим небом.

Також працюватиме виставка-продаж робіт художників Кіровограда.

А опівночі можна буде захоплюватися святковим салютом.

Однак і це не все. Рокерів, «металістів» та інших неформалів о 19 год. в парку імені Леніна у зеленому театрі чекатиме зустріч із молодіжним центром «Червоний клин» та їхньою новою рок-панорамою. Працюватимуть атракціони, а з 22.00 — дискотека парку.

Ще одне: численних прихильників надпопулярної «ламбади» ми запрошуємо о 19 год. до філармонії на гала-концерт.

Бажаємо приємного відпочинку!

КОМІТЕТ У СПРАВАХ МОЛОДІ. МІСЬКВИКОНКОМУ,
МІСЬКИЙ КОМІТЕТ КОМСОМОЛУ.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий комунар

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ (МДС)

Виходить з 5 грудня 1039 року

№ 27 (4106).

СУБОТА

23

ЧЕРВНЯ

1990 р.

Ціна 8 коп.

Фото В. ГРИБА.

КОЛИ ЕМОЦІЇ «ЗАШКАЛЮЮТЬ»...

15—17 червня в Будинку політосвіти Київських обкому та міськкому Компартії України проходив Перший з'їзд Всесоюзного Добровільного Товариства (ВДТ) «Союз «Чорнобиль». Як вже повідомляли засоби масової інформації, на ньому було понад 750 делегатів з різних куточків СРСР, в тому числі й делегація Кіровоградщини, яка налічувала 19 чоловік. Кореспондент «Молодого комунара» зустрівся з головою правління Кіровоградської регіональної організації «Союз «Чорнобиль» С. В. КОЛЕСНИКОВИМ, який теж був на з'їзді, і задав йому кілька запитань.

КОР.: Сергію Вікторовичу, з'їзд, як відомо, не завершив свою роботу остаточно...

С. К.: Далася взнаки величезна емоційна напруга, викликана небувалою гостротою наявних нині проблем чорнобильців. Особливо це позначилося на першому дні роботи з'їзду. Наступні два дні проминули конструктивніше. Прийнято цілий ряд документів, які мають послужити соціальному і правовому захисту ліквідаторів аварії та їхніх сімей. Важливо (і це прозвучало на з'їзді), що серед тих небагатьох міськвиконкомів, які ввели на своїй території пільги для учасників ліквідації аварії, не чекаючи вказівки «зверху», виявився і Кіровоградський...

КОР.: Серед 19 кіровоградців — делегатів з'їзду були тільки ліквідатори аварії!

С. К.: Вони складали основу делегації. Крім того, були обрані делегатами представники «Червоного Хреста», облздороввідділу, облпрофради. Треба сказати, що наша делегація була непогано підготовлена і конструктивно працювала, в тому числі і в лічильній комісії, секретаріаті, мандатній та редакційній комісіях.

Народний депутат СРСР письменник Ю. М. ЩЕРБАК серед делегатів.

КОР.: Як оцінив з'їзд сьогоднішнє становище чорнобильців!

С. К.: Я вже говорив про емоції. Підставою для них були, як можна здогадатися, надзвичайно складне становище з реабілітацією як колишнього персоналу АЕС, так і залучених учасників ліквідації аварії. Через «зону» пройшло понад 650 тисяч чоловік, в тому числі й тисяч кіровоградців. Мартиролог жертв аварії зростає з кожним днем. Ті, хто захворів внаслідок впливу радіації, часто не знаходять необхідної підтримки у влади на місцях. Я бачив, яке враження справляли кричущі факти на людей. Навіть такі поінформовані, здавалось би, люди, як новий міністр охорони здоров'я республіки Ю. П. Спіженко й заступник Голови Ради Міністрів УРСР К. І. Масик покидали з'їзд із сльозами на очах. Тільки на з'їзді «дійшли» до багатьох велетенські масштаби чорнобильської катастрофи. Правда, назвати повну суму втрат, пов'язаних з нею, нам так і не спромоглися. Та, певно, це навряд чи й можливо. Наслідки радіоактивного забруднення території відповідають сьогодні наслідкам 400 Хіросім, а характер забруднення (переважання радіонуклідів-«довгожителів») ще більше ускладнює ситуацію... Тільки тепер стало зрозуміло, наскільки злочинними щодо власного народу були «оптимістичні» реляції деяких керівників як у нас в республіці, так і на союзному рівні з приводу остановки в зоні після вибуху.

КОР.: Сьогодні часто потребують допомоги не лише самі ліквідатори, а й члени їхніх сімей...

С. К.: Користуючись нагодою, хочу звернутися до родин, які втратили годувальника. Маємо можливість із коштів від телемарафону «Чорнобиль» надати їм поки що одноразову допомогу (приблизна сума — тисяча карбованців). Просив би їх передати нам для цього необхідні документи на підтвердження заяви. Через редакцію це буде зручно зробити?

КОР.: Очевидно, так. Нагадаю читачам нашу адресу: 316050, Кіровоград-50, вул. Луначарського, 36, редакція «Молодого комунара».

Вів розмову С. ПЕТРЕНКО.

Афіша вабить і засмучує

Гастрольна афіша Мукачівського російського драматичного театру, що за останній час вже вдруге приїжджає до Кіровограда (минулий раз — у 1984 році) відзначається не дуже великою різноманітністю і істинного шанувальника театру можливо й не задовольнить. Переважають у репертуарі комедії і деякі з них, скажемо відверто, не високого гатунку. Але якщо узагальнювати, то хто сказав, що комедія стоїть нижче від драми. А сьогодні глядачів, стомлених різними драмами власних буднів, комедія приваблює в першу чергу. У цьому можна переконатися на виставах Мукачівського театру, фінансовий план якому допомагають виконувати... комедії. Щодо мене, то в репертуарі мукачівців, мабуть, найяскравішою є вистава «Маргарита Бургунська» за п'єсою незрівнянного автора «трьох мушкитерів» Олександра Дюма-батька. Втім про смаки, як кажуть, не сперечаються. Комусь подобається сміятися і плакати над долями французьких блазнів і королів, а комусь щось інше. Ну, наприклад, переключити свою увагу на сесію Верховної Ради республіки.

Безперечно, інтерес у кіровоградського глядача викликає ще одна вистава мукачівців «Жирафа велика, їй видніше», створена за майже документальною п'єсою лібретиста і режисера, організатора одного з найпопулярніших театрів-студій у Москві Марка Розовського. Викликає увагу насамперед магією імені Володимира Висоцького. (П'єса має підзаголовок «Концерт Висоцького в НДІ). Говорити про цю виставу, виходячи з літературного матеріалу, очевидно немає смислу. Ніякої цікавості саме як «матеріал» вона не становить. Та й що нового можна сказати сьогодні про ситуацію навколо Висоцького у застійні роки. Вже скільки про це говорено-переговорено — заштампуватися встигли. І разом з тим, не дивлячись на відвертий примітивізм сюжету з точки зору п'ятого року перебудови, на неможливість викликати бажану реакцію глядача ультрасміливістю думок і дій учасників цього розиграшу, перекреслювати роботу театру не варто. Навпаки, виставою про Висоцького театр засвідчує свою любов і шану не тільки до цієї Особистості, а й намагається переконати глядача у твердості своїх позицій. Я дивилася виставу з інтересом. Нехай нічого нового для себе не відкрила, але знову, цього разу під впливом театру, подумала: далі так жити не можна. І хоч, чесно кажучи, ці слова нерідко викликають роздратування, занадто часто повторюються, зараз приходили саме вони. Не можна жити в атмосфері суцільної брехні, лицемірства, полуди на очах.

Не вирізняючи когось особливо з дійових осіб вистави, все-таки відзначимо акторську роботу В. Кошуби (директор НДІ), Г. Кутасевич (секретарка), С. Овдієнка (Стасік).

Заслуговує поваги і робота московського режисера Віктора Зикова, який зумів зосередити колектив у потрібному напрямку. На мою думку, розумна режисура цієї вистави спростувала деякі кути прямолінійності і докучливості сюжету.

Але, мабуть, найголовніша думка, яку виносиш після цієї вистави, — велич Поета. Ми сьогодні стали такими сміливими, такими демократами, коли нам дозволили. А де ми були тоді?

Л. КАРІМОВА.

Помилися... на 100 штук

2 червня ц. р. поштове відділення № 28 м. Кіровограда недоотримало 100 примірників обласного тижневика «Молодий комунар». Перед листоношами постала складна проблема: як 258 газет розділити на 358 передплатників.

— Не знаю, що й робити, — бідкалася завідуюча відділенням В. К. Аврашова. — Люди дзвонять, сердяться, а де я їм візьму...

У мене претензій до неї немає, у мене претензії до міського відділення «Союздруку», котре повинне робити так, аби хоч обласні газети, які друкуються тут, на місці, доходили до читача вчасно і без ніяких вибриків— сьогодні є, завтра нема.

Отже, 2 червня листоноші не рознесли по квартирах одержану кількість «Молодого комунара», марно сподіваючись, що назавтра прибудуть загублені екземпляри і не треба буде ділити менше на більше. Однак, дива не сталося. Лиш через кілька днів 258 «щасливців» мали змогу ознайомитися з першим літнім номером обласної молодіжної газети, а ще 100 передплатників зрозуміли, що паперовий голод дійшов уже й до Кіровограда.

Однак, не папір тому виною. В усякому разі, зателефонувавши до кількох заінтересованих інстанцій, такої версії я не почув. Навпаки, скрізь говорили, що це якесь непорозуміння, але конкретно ніхто нічого не пояснив. Навіть спроби начальника Головпоштамту В. Ф. Геня розібратися у цьому прикрому випадку виявилися безуспішними...

Р. ДАЙДАКУЛОВ,
громадський кореспондент «Молодого комунара».

ВІД АВТОРА: Нелегке випробування чекало працівників 28-го поштового відділення м. Кіровограда не тільки 2 червня. 12 червня їх знову підстерігав неприємний «сюрприз» — замість 385 екземплярів «Молодого комунара», як і раніше, надійшло тільки 285. Ситуація повторилася 16 червня...

У ЦЬОГО СТОЛУ ГОСТРІ КУТИ, ТОВАРИШУ ПІДПОЛКОВНИК

— Ну і яка ваша думка з приводу цієї розмови за «круглим столом»? — запитав мене згодом начальник УВС Ю. Ф. Кравченко.

— Чесно? У цього столу гострі кути. Зустрілися, поговорили, а нічого від того не зміниться. Злочинність, як існувала, так і існуватиме. Все, про що йшлося за «круглим столом» з питань злочинності серед неповнолітніх, у принципі вірно. І безвідповідальність батьків, і неуважність до підлітка як особистості, і відсутність правової культури. Але... Юрію Федоровичу, я не бачу, як реально можна щось змінити.

— Змінити можна, — впевнено сказав Кравченко, — але для цього необхідно, щоб кожен займався своєю справою і не кивав на іншого. Розумієте?

Я розумію Юрія Федоровича і мені імпонує його чітка позиція. Саме Кравченко намагався весь час повести розмову за «круглим столом» з питань злочинності, що проводився у приміщенні Кіровського райвиконкому, у потрібному напрямку, не розкидаючись на речі другорядні.

Підліткова злочинність виросла вдвічі порівняно з минулим роком. Причин багато. Зосередитись на них закликала учасників розмови ведуча «круглого столу» заступник голови облвиконкому Т. Т. Дмитренко. Одна з головних причин зросту злочинності серед неповнолітніх, на чому сходилася переважна більшість присутніх — незайнятість підлітків. Адже, як свідчить міліцейська статистика, значна частина злочинів скоюється тими, хто ніде не працює і не вчиться. Підприємства з великим небажанням надають робочі місця важким підліткам. Від них відмахуються, відхрещуються. Все це так. Але, слухаючи виступаючих, я не могла позбавитися думки, що коли раніше сміливо можна було звинувачувати керівників підприємств у бездушності, небажанні псувати собі нерви і т. д., то сьогодні в умовах госпрозрахунку, позицію трудових колективів, якщо й не поділяти, то не враховувати не можна.

Не дуже допомагає міліції добиватися бажаної стабілізації злочинності і школа, яка в ім'я власного престижу не поспішає звертатися за допомогою до інспекцій, аж поки грім не гряне. Практика покарання вчителів за те, що учні стоять на обліку в інспекції, теж тільки шкодить загальній справі, адже вчителі не зацікавлені співробітничати з міліцією. На мою думку, зростанню злочинності сприяє і перевантаженість шкіл. Сучасний вчитель при всьому його бажанні не може приділити достатньої уваги своїм вихованцям.

Що ж виходить? У школі діти залишаються без достатньої уваги. А вдома? І ось на цьому зійшлися всі. Неблагополуччя в сім'ях чи не найголовніша причина того, що діти стають на шлях злочинності. На цьому наголошував начальник обласного відділу народної освіти Б. П. Хижняк, референт голови Кіровоградського відділення Радянського дитячого фонду імені В. І. Леніна О. К. Тупчієнко, присутні в залі педагоги, правоохоронці. На думку В. О. Баранцева, не працює конституційна відповідальність батьків за виховання дітей. Присутні, можливо, занадто емоційно говорили про безвідповідальність батьків, наводили приклади того, як дорослі ладні просто відкупитися від дітей, аби ті не заважали. Деяку розрядку знову вніс Кравченко. «З тих дітей, — сказав він, — що потрапляють до міліції, половина має неповні сім'ї, інша половина — батьки багато працюють. Виходити треба на соціальні проблеми».

Я, та очевидно і кожен з присутніх, підтримую думку Т. Т. Дмитренко, що мати повинна займатися вихованням дітей. Звичайно всі ми, починаючи з Тетяни Тимофіївни, добре розуміємо, що поки в суспільстві залишаються невирішеними стільки соціально-економічних проблем, говорити про це можна хіба що як про віддалену перспективу.

А що робити сьогодні, коли злочинність зростає, образно висловлюючись, не по днях, а по годинах? Балачками тут наші не звариш. Варто прислухатися і до голосу начальника інспекції у справах неповнолітніх Ленінського РВВС Л. В. Шаповалова, який піднімав, на мій погляд, дуже «земні» питання про необхідність змінити ставлення до дітей. Де наші спортивні майданчики, як працюють підліткові клуби — у Ленінському районі, наприклад, з шести діє лише один. Не вистачає гуртків художньої самодіяльності і дитячої технічної творчості, дітей заганяють у підвали, побудовані для них приміщення надаються якимсь товариствам, представникам бізнесу. Комсомол сьогодні зайнятий власними проблемами, підлітків він не консолідує, не об'єднує цікавими справами і чи не єдине, що він може сьогодні запропонувати — засилля заморської штучки — горезвісного відео.

Достатньо нарікань звучало і на адресу системи профтехосвіти, хоч і намагався її представник Л. М. Капченко довести, що більшість цих претензій — вчорашній день СПТУ. На жаль, не вчорашній. Леонід Миколайович багато і хороше говорив про перспективи, як буде добре, коли зробиться те-то і те-то, а в реальності учні СПТУ поки що становлять значну частку серед неповнолітніх правопорушників.

Учасники «круглого столу» з питань підліткової злочинності вирішили звернутися із пакетом пропозицій до депутатів обласної Ради. Пропозицій цих зібралося багато. Зокрема, про необхідність впровадити у школі основи правового законодавства, обумовити зайнятість дітей, вирішивши для цього фінансові, кадрові питання, вимагати повернення дітям, побудованих для них приміщень тощо. Які з цих проблем можна вирішити вже найближчим часом? Поживемо — побачимо. Але в необхідності найближчого вирішення у мене немає сумніву.

Валентина ЛЕВОЧКО.

АКТУАЛЬНО

СКЕЛЕТ В БУФЕТІ,

або «СІМЕЙНА» ТАЄМНИЦЯ МЕХАНІЗАТОРІВ НЕБАГАТОГО КОЛГОСПУ

ВИСЛІВ, ВИНЕСЕНИЙ У ЗАГОЛОВОК, В АНГЛІЙЦІВ ДОСЛІВНО ОЗНАЧАЄ: СІМЕЙНА ТАЄМНИЦЯ. МИ ПРОПОНУЄМО ВАМ СЬОГОДНІ СПОВІДЬ ДРУЖНЬОГО МІНІ-КОЛЕКТИВУ, ЯКИЙ ТАКОЖ МОЖНА НАЗВАТИ СІМ'ЄЮ, А ЇХНЮ ВІДВЕРТУ РОЗПОВІДЬ—ТАЄМНИЦЕЮ. ДОНЕДАВНА ХЛОПЦІ ТРИМАЛИ ВСЕ В СОБІ, А ТЕПЕР ЗАХОТІЛИ ВИСЛОВИТИСЬ.

ЗНАЄТЕ, мріємо колись прокинутися вранці з відчуттям, що на роботу не «треба», а «хочеться» йти. Що там казати, коли в негоду влітку місимо чобітьми болото по дорозі на бригаду, а взимку не можемо руки віддерти від холодного заліза у нетопленій майстерні. Сьогодні прийшли, а воно як і вчора. Запчастин нема. «Ліпимо» з металобрухту мотовило до комбайна. Все стук та грюк, але ж себе не обманеш. «Ниві» всього два роки, а мотовило — нікудишнє. І це не від того, що дорогу техніку не бережемо. Так зроблена. Трактор за три роки можна спокійно списувати, бо далі буде з ним сама морока. Та й запчастин нема, що бригадир по колгоспах дістане — те й наше. Т-150 наший ходить третій рік, то ще байдуже. В товаришів Т-150 не старіший, а вже «полетіли» двигун і коробка. Техніка скоро зношується, бо й видавлюємо з неї все, що можна. Потім стоїш на ремонті і нічого не заробиш. А все через ті норми. Вони страшні. Мусиш поспішати, бо норми й начальство підганяють. Як не крути, а йдеться на те, аби робив сяк-так. Але ж і землю не обдуриш. Ми то хорошо робимо, але все одно не так, як треба. Хіба може бути добра робота, коли й не платять як слід. От скажіть, скільки на добу людина працює? Шість — вісім годин. А механізатор 12—14 (дванадцять-чотирнадцять!) годин. А може, думаєте, що заробляємо тисячі? Дідька лисого! В середньому виходить 130—140 карбованців на місяць. Деякі хлопці «витягують» до двохсот, то роблять зранку до ночі, як прокляті і світа божого не бачать. Спробуйте закультивувати 42 або зорати більше 9-ти гектарів, коли ще й поле нерівне. На зборах кожен рік говоримо про це, але нічого не змінюється. Наше начальство добре знає, що такі норми мало хто може виконати, та переглядати їх ніхто не хоче. Воно їм не треба, бо в них ставки і доплата буде в кінці року.

Їздили ми якось в село Копанки Маловисківського району запозичувати досвід роботи невеличкої тракторної бригади. Роздивилися добре, розпитали. Нам сподобалося. Кожен з десяти механізаторів відповідає за свою роботу і за свій урожай. Тільки тихо позаздрили їхній доплаті за кінцевий результат. Вона в кілька разів вища за нашу. Захотіли й собі спробувати, але начальство наше знову наче глухе. Хоч добре знають, що без їхньої підтримки нічого не вийде. Словом, як дурили нас, то так і дурять. Он Андрієві Бараболі за скиртування на волокуші й досі не заплатили, а він вже в армії служить. Часто буває, що когось у заробітках обходять. І бігає він, добивається. Кожен якось сам по собі, а справжнього колективу нема. Ото як було воно, то так і є, і не віриться, що скоро щось зміниться.

Молоді на бригаді мало і ні з ким будь-яке діло розворушити. Недавно двоє наших хлопців прийшли з армії і вже на трактор не сіли. Один на колгоспний автобус пішов, а другий ще кудись. Самі старики в бригаді. (Правда без них, як без рук. Вони нам завжди щось підказують. Спасибі їм за це). Хлопці з села ще йдуть в колгосп шоферувати, а дівчата по училищах роз'їжджаються і вертатися, мабуть, не збираються. Один із нас говорив колись із ровесниками про те, що не залишається ніхто біля землі. А Олег Тимофієнко й каже: «Нащо мені ота робота чорна, в мазуті постійно ходиш...». Він на будівельника вивчився, школу нашу будував, а тепер зварювальником у колгоспі.

Батьки в нас механізатори. В одного батько близько тридцяти років працював на важкому гусеничному тракторі. Та не зміг допрацювати до пенсії — руки хворі. Мусив податися на ферму, на легшу роботу. Так от, він не радив своїм дітям йти на механізатора. Та й мати казала: «Йди краще вчитися, бо тільки здоров'я будеш гробити на тому тракторі». Справді, робота важка і умов ніяких. Ми про це трохи сказали. Хотілося б добре попрацювати і мати вільний час. Біда, що його немає. Зимою, правда, у волейбол трохи грали в новій школі. Походили кілька днів та й усе. Більше піти нікуди. В неділю іноді в будинок культури виберешся на танці (це коли бригадир не просить на роботу). Буває відео з Олександрівки привозять — бойовики та фільми жахів. І це все на додачу до наших «жахів».

Нема чого дивуватися і нарікати на молодь, що боїться труднощів і не залишається на селі. Труднощі ці штучні. Тому й їдуть жити туди, де легше. Риба шукає, де глибше, а людина — де краще. Один із нас родом з Уралу. Четвертий рік тут у Підлісному. Подобається, бо дома набагато гірше. У магазинах нічого немає, навіть на талони. Тут ще можна якось жити, і фрукти є. Працював там у радгоспі механізатором. Якось заробив 200 карбованців. Потім став на ремонт і не нарахували ні копійки. Ще й в боргу залишився.

Якщо отак порівнювати із життям у Пермській області, то воно ніби й не погано. Тільки на душі важко, коли знаєш, що десь набагато краще. І умови роботи, і техніка. Дехто із нашої бригади «по теліку» бачив (телевізора у нас на бригаді немає), як працюють американські фермери. Тепер всі знають і кажуть: «Аби і в нас так...». Думаємо, тому в них так добре, що знають на кого працюють. Серед нас тепер одиниці, хто хотів би взяти землю. Та й то вагаються, бо наслухалися із преси і телебачення про ставлення до орендарів. То гроші їм не додають, то обдурять...

Мабуть, спитаєте, що це ми все про труднощі та в чорних тонах? А де ж комсомол, його ударний приклад? Є в нас комсомольсько-молодіжний колектив. Правда, на папері тільки. Комсорг раз на місяць як навідається до нас, то й добре. Не бесідувати про роботу і механізаторське життя-буття приходить, а тільки внески збирати. Тому й не віримо, а ні в комсомол, а ні в бога. Віримо в техніку. Але тільки в ту, що перебрали своїми руками.

О. ЄРШОВ, 28 років,
І. БАРАБОЛЯ,
17 років —
екіпаж механізаторів колгоспу імені Ульянова.
Олександрівський район.

А ДІВЧАТ У СЕЛАХ НЕ СТАЄ...

Ще кілька років тому Новомиколаївку вважали неперспективним селом. Один за одним залишала його молодь. Та й не тільки вона. Люди виїжджали цілими сім'ями шукати кращих умов праці, побуту і відпочинку. За десять років не було збудовано жодного житлового будинку. Порожніли хати, городи. На очах занепадало село.

Три роки тому на території Новомиколаївки був створений колгосп імені Куйбишева. Поволі стало оживати і відбудовуватись село. З'явилися гарні житлові будинки, адміністративне приміщення, почали забудовувати нову вулицю. Тепер на ній у трьох добротних будинках мешкають молоді сім'ї доярки Олени Ангелової, інженера з техніки безпеки А. А. Параскевова та водія А. В. Ломанова.

Йде опорядження ще трьох та спорудження стількох же будинків. У них незабаром з'являться новосели — сім'ї водіїв Г. В. Нагорного і Сергія Лошакова, головного агронома колгоспу В. А. Короті, художнього керівника сільського будинку культури М. С. Писька та інші. Всі вони знають, де чий будинок зводиться, і вже тепер мають можливість прослідкувати за якістю будівельних робіт. А коли треба, то в чомусь і допомогти будівельникам.

Згідно рішення загальних зборів колгоспників, новобудови передаються безкоштовно тим, хто має намір працювати у господарстві не менше 25 років. Будівельники зводять хату, сарай, літню кухню, погріб, а опоряджувальні роботи виконують за власні кошти вже самі господарі.

Проект будинків хороший, і бригада на їх спорудженні працює на совість. Однак не все влаштовує молоді сім'ї.

— До самих новобудов у нас претензій немає, — кажуть новосели, — а от вода далеченько. І водопровід чи буде на новій вулиці і коли саме — не знаємо. А це питання не другорядні.

Із будівництвом осель у селі більше стало молоді. Залишаються переважно хлопці, які відслужили в армії. На жаль, не всі. Бо є ще одна проблема. В Новомиколаївці мало дівчат. Якби відкрили побуткомбінат, швейну майстерню або цех пошиття одягу, то все б урегулювалося само собою. Адже сьогодні є дівчата, які навчаються на швачок, продавців, та робочих місць для них у рідному селі немає. А поки що у пошуках наречених їдуть хлопці із села.

А. РИБАК.

Новгородківський район.

ДРУГИЙ ТУР МАРАФОНУ

ШАХОВИЙ КЛУБ «КАЇСА»

Перш ніж запропонувати вам завдання чергового туру, як завжди, пропонуємо перевірити вірні рішення попереднього.

ЗАВДАННЯ 1

1. Td4 ≈ 2. Td5×
1. ...Kpd4 2. Cf6×
1. ...Cd4 2. f4×

ЗАВДАННЯ 2

1. Фc6! bc 2. Tb8×
1. ...a5 2. Ta6×

ЗАВДАННЯ 3

1. Фa5! ≈ 2 Фa2×
1. ...C:e5 2. Фd2×
1. ...Ф:e5 2. Фd8×

ЗАВДАННЯ 4

1. Фa2! цугцванг 1. ...Kpa8 2. c8Ф×
1. ...Kpc6 2. Фd5×

А зараз пропонуємо завдання другого туру

ЗАВДАННЯ 1

Білі: Kpb1, Фe8, Td5, Tf5, Ce4, Ce5, Kc1, Kc3, п. g2 (9).
Чорні: Kpe3, Фh6, Ca3, п.п. b5, c4, g4 (6).
Мат в 2 ходи. (2 очки).

ЗАВДАННЯ 2

Білі: Kpf1, Фa8, Ta5, Tf4, Cg8, Ch8, Kd4, Kd8, п.п. d3, g6 (10).
Чорні: Kpd5, Фc8, Tb7, Te6, Cc5, Ch5, Kb8, Kc6, п.п. b4, d6, g4 (11).
Мат в 2 ходи. (2 очки).

ЗАВДАННЯ 3

Білі: Kpc3, Tc6, п. a7 (3).
Чорні: Kpb5 (1).
Мат в 3 ходи (3 очки).

ЗАВДАННЯ 4

Білі: Kpe1, Tc4, п. e2 (3).
Чорні: Kpe1 (1).
Мат в 4 ходи (4 очки).

У БРАТНІХ РЕСПУБЛІКАХ

Туркменська РСР стала місцем проведення відкритого турніру команд Середньої Азії та Казахстану. Пропонуємо вам для самостійного аналізу цікаву мініатюру, зіграну на цьому турнірі.

Гараєв — Ібрагімов
(Ашхабад) (Баку)

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Kc3 c5 4. dc Kf6 5. Cg5 C:c5 6. e3 0—0 7. cd ed 8. C:f6 Ф:f6 9. Ф:d5 Фb6 10. Фd2 Td8 11. Фc2 Cf5 12. e4 Kc6 13. e! Kb4 14. Фc1 Te8 + 0:1.

КОМСОМОЛЬСЬКА ПЛАНІРКА

З'їзд компромісів

Ще одна сторінка історії комсомолу України перегорнута. Зробити це випало на долю делегатам XXVI з'їзду ЛКСМУ.

У недалекому минулому будь-який форум — чи то партійний, чи то комсомольський — ще до завершення його оцінювався нашою пропагандою частіше всього як історичний, а прийняті рішення практично ні у кого, принаймні публічно, не викликали сумнівів. Детальний аналіз XXVI з'їзду, який змінив назву ЛКСМ на ЛКСМУ (МДС), ще попереду. Тому, не претендуючи на вичерпність, хочу поділитися окремими думками запрошеного на з'їзд.

Зізнаюсь, не все, що відбувалось в Палаці культури «Україна» в Києві, де проходив з'їзд, сприймалося мною, а виступи окремих делегатів викликали, м'яко кажучи, нерозуміння. Та все ж, повністю поділяю думку більшості делегації нашої області, що XXVI з'їзд комсомолу України явився з'їздом компромісів. Ідея розколу Спілки, з якою приїхали на з'їзд чимало делегатів, все-таки була переможена здоровим глуздом ідеї єдності. На гамлетовське питання, поставлене Анатолієм Матвієнком в Політичній доповіді ЦК ЛКСМУ XXVI з'їзду, «бути чи не бути» комсомолу України, делегати відповіли ствердно — бути. Але при цьому докорінно переосмислена його ідеологія, модель і роль у суспільному житті.

Чи не найбільше часу в делегатів з'їзду зайняло обговорення принципових питань — проектів Програми і Статуту. Якраз тут, на мій погляд, і проходила межа, що ділила прихильників того чи іншого напрямку розвитку Спілки. При розгляді цих питань був створений прецедент політичного нонсенсу, коли Програма організації творилась без огляду на назву цієї організації. За пропозицією одного з делегатів Львівської області з проекту Програми були викреслені усі слова, а то навіть і речення, які так чи інакше пов'язувались з ім'ям В. І. Леніна, комуністичністю, марксистсько-ленінською теорією; що мотивувалось напрочуд безглуздим: назва Спілки визначить, чи ці потрібні слова в Програмі. Зрештою, делегати ухвалили Програму, яка за влучним висловом Сергія Варавки, делегата від Сумської області, може підійти будь-якій організації. Про це свідчить хоча б така її теза: «Релігійні переконання, молоді, яка визнає наші програмні цілі, не можуть бути перешкодою для вступу до Спілки», котра більш деталізована в Статуті, де записано, що «члену Спілки гарантується право брати участь у роботі інших політичних організацій і рухів...». Тож, коли дійшла «черга» до розмови про назву Спілки, цілком доречним було зауваження (а на мій погляд, то це зразок умілої політичної боротьби) першого секретаря Львівського обкому ЛКСМУ Олександра Шлапака: «Ми прийняли програму, яка сьогодні не є програмою Ленінської Комуністичної Спілки. А тому ми пропонуємо змінити назву Спілки».

Не обійшлося на з'їзді й без ультимативних заяв з боку того ж таки О. Шлапака, який, висловлюючи думку делегацій Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської областей, вимагав прийняття в Статуті Спілки федеративних принципів організаційної будови. При цьому малась на увазі як територіальна, так і політична федерація. Сьогодні важко сказати, що може дати нашій Спілці принцип територіальної федерації (навіть в умовах дійсно державної федерації ми ще не жили). А що стосується об'єднання під одним «дахом» на федеративному принципі молодіжних угруповань різної політичної спрямованості, то, гадаю, тут слід говорити про політичну «асеїдність» нашої Спілки. Іншими словами, мова йде вже про повторення існуючого Комітету молодіжних організацій. В умовах політичного плюралізму, реальної багатопартійності нашого суспільства, коли кожна «доросла» політична партія буде боротися за молодь, своє поповнення, така «всеїдність» може призвести до розвалу Спілки. Та цей ультиматум делегати з'їзду не прийняли.

У Статуті, затвердженому XXVI з'їздом, особливу увагу привертають дві, окрім згаданих вище, норми. Перша — це норма колективного членства в Спілці. Вона встановлює, що будь-яка громадська організація, яка визнає Програму і Статут Спілки, може бути її членом. А друга норма надає право первинній організації самостійно визначати свій вищестоящий орган. Ці норми, з одного боку, значно розширюють базу Спілки і демократичні засади її функціювання, а з іншого, повинні внести дійсно кардинальні зміни в форми і методи діяльності керівних органів. Разом з тим, у нормі колективного членства вбачаю один з елементів політичного федералізму, про який вже йшла мова.

Практично всі рішення, прийняті на XXVI з'їзді, мають орієнтацію чинності лише на перехідний період. Це іще один досить цікавий і важливий висновок з'їзду. Сьогодні вже нікому не потрібно доводити, що одним прийняттям нехай навіть найдосконалішої постанови без психологічної перебудови людей справу з місця не зрушити. Тож слід передбачати відповідний перехідний період. В Програмі ЛКСМУ (МДС) суть його визначається слідуючими принципами:

— суспільно-політичне самовизначення членів Спілки, усіх юнаків та дівчат в процесі організаційного оформлення молодіжних рухів та течій, які виникають;

— ідейне згуртування нашої Спілки, консолідація молоді соціалістичного вибору;

— подолання відчуження членів Спілки від її справ шляхом приведення пріоритетів організації у відповідність з інтересами та запитами молоді, поглиблення внутріспілкової демократії;

— зміцнення соціальної бази Спілки...

Скільки буде тривати цей перехідний період? Були на з'їзді намагання дати відповідь і на це питання, але то, мабуть, вже визначить саме життя.

Без перебільшення можна стверджувати, що тепер настав час самовизначення для кожної молодої людини і для кожної молодіжної організації. Щоб не бути викинутим на узбіччя історії, необхідно дати відповідь на питання: хто ти (ми) і з ким ти (ми)? І вже відповідно до цього діяти. Гадаю, що таке завдання стоїть і перед комсомольськими організаціями області

В. ІВАЩУК.

Фото **В. ГРИБА.**

КРИВЕ ДЗЕРКАЛО

ЗАМІСТЬ РЕЦЕНЗІЇ

Надсилаю на ваш осуд невеличку добірку віршів «Я—за!», «Повоєнна весна» та «Без тебе».

В Н-ко, Олександрійський район.

Я за те, щоб у любові
Бились без кінця
І на ділі, і на слові
Всі людські серця.

Шановний авторе, так і до інфаркту недалеко. Отже, ви — за, а ми категорично проти такої любові.

Хоч в нестатках—та багаті
Були мрією тоді.

Вибачайте, але це вже явний плагіат. Пам'ятаєте народну мудрість: «Дурень думкою багатіє».

Часом бува гірко,
Ніби від настою,
Бо ти, як та зірка,
Зникла за горою.

Дуже жаль, що ви не пояснили, що це за настій, від якого стає гірко. Можливо мовиться про оковиту! Тоді як же бути із боротьбою проти пиятики!.. Тим більше, що ще класики радили, що вірші потрібно писати тільки на тверезу голову.

Ось ми і виконали ваше щире бажання — охоче осудили надіслані твори. Ну, а вирок ви їм самі винесіть. Тільки не будьте до них надто м'яносердним. Повірте нам, вони цього не заслуговують.

Тарас ЛЕОНИДОВ

* * *

Как в храм вхожу в свое жилище
И слышу шелест книжных слов.
И да обрящет тот, кто ищет
В любви основу всех основ.

Ложились в прах цветные царства,
Века валили плавно в ночь,
Но снова пастыри и паства
Стремились ангелам помочь.

И знак живой — вовек пребудет:
Душа слагается из слов.
Она оценит и осудит,
И не ищи иных основ!

г. Кировоград.

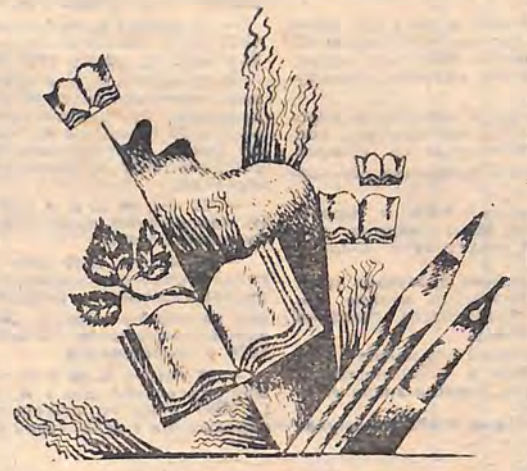

Дмитро ТАНСЬКИЙ

ВІКНО НАВПРОТИ

Коли надворі білий день потухне,
Як зірка в небі, спалахне вікно!
Чаклує собі жіночка на кухні.
Що я десь є — їй, певно, все одно.
Метка хазяйка. Молода за віком.
Здається, так. І скільки на простеж:
Живе тривалий час без чоловіка,
Й компанії вона не водить теж!
Нескромно, знаю. Та з відкритим ротом
Дивлюся на безплатне це кіно.
Шкодую, що, трапляється, в суботу
Не світиться, бува, її вікно...
У рідний край вертаються лелеки.
Весна. Весна! Хвилює на порі.
Та наші долі десь уже далеко,
Хоча й будинки поряд у дворі.

Стрілися у полі

На спекотному осонні бурякового поля сапальниці відпочивали, низько пов'язавши картаті хустки на обвітрених і засмаглих обличчях. Їхні руки темні і шорсткі, як виснажена земля, безвільно лежали на колінах. І саме до них, наших каторжних трудівниць колгоспного поля, завітали скульптор і поет з Києва Андрій Німенко та кіровоградський поет Валерій Гончаренко.

Тут, серед рахманного степу, поетичне слово набувало зовсім іншого забарвлення і значення, ніж в осяйних залах Будинків культури та бібліотек. Понад годину гості читали свої поезії, ділилися роздумами про складне і суперечливе сьогодення. А потім жінки, втягнувшись у розмову, повідали митцям про своє нелегке життя-буття, одвічні хліборобські проблеми і суттєво жіночі клопоти.

Думається, що ця зустріч буде не тільки корисною для майстрів красного слова, але і пам'ятною для їхніх вдячних слухачок. Побільше б таких творчих звітів. І саме на робочих місцях.

В. ВАСИЛЕНКО.

с. Котовка,

Гайворонський район.

Кузьма ПОВЕЛЬКО

Тітка Ориська

ОПОВІДАННЯ

ТОГО вечора блискавки підступали до села все ближче і ближче. За яругами Булишевим і Романчиним гуркотів уже й грім. Ілько прискорив крок, щоб устигнути до тітки Ориськи, бо в хатах уже рідко в кого світилося: натомилися люди за день і вставати треба рано — літо ж.

Холодна крапля дощу наче припекла плече через безрукавку. Згодом друга, третя...

Ілько чимдуж біг до хати тітки Ориськи. Добіг, а у вікнах темно. Сховався під кленок біля тітчиного двору та й стоїть. А дощ добирається і через густе віття. «Чи десь в інше місце сховатись — хоча б під тітчину хату, чи чимчикувати під дощем додому, щоб знав, як вчасно проходити», — розмірковує про себе Ілько. Коли це від літньої кухоньки:

— Ой, хто там мокне?.. Ховайся сюди, людино добра.

Ілько прибіг до тітки, яка стояла на порозі кухоньки і придивлялася: хто ж то такий?

— Добрий вечір! — привітався він.

— Доброго здоров'я! Заходьте.., — припрошує тітка на «ви», отже не впізнала. — А я товчуся по двору, коли це як вперіщить, ніби небо прорвалося, то я оце сховалася. Світла не вмикаю, стою, відсапуюсь. Коли ж дивлюсь, ніби хтось під деревом...

Тітка ввімкнула світло.

— О, то це ти, Ілюшо? А я на тебе і не подумала б. Давно вже не бачила. Пороз'їжджалися молоді з села...

— А я до вас, тітко Ярино, на хвилинку. Буду їхати до Канева після відпустки, та заодно хочу побачитися з вашим Володькою, — пояснив Ілько.

Тітка плутаючись, назвала адресу свого старшого сина та припрошує Ілька присісти:

— Хоч трохи погомонимо, все одно на вулиці дощ...

Ілько обережно присів на стару скрипучу табуретку, тітка — на іншу. На плиті й біля неї великі каструлі, казани, відра з висівками, лушпинням з картоплі, дрібною картоплею...

Тернисті очі тітки Ориськи (так її в селі всі називають) з лагідною усмішкою дивляться на Ілька, випромінюють тихе світло. Дивні очі! Ніколи він не бачив їх сумними.

Лише зараз вони ніби поглибшали. Помітив Ілько, що й руки..., ніби не тітчині. Права лежить на колінах, немов протез, а ліва, вузлувата, весь час то поправляє білу хустину на голові, то кінчиком хустини витирає очі, то перекладає зручніше праву руку. Та й ліва не дуже слухається, не згинається у лікті як слід, і тітка Ориська підіймає її, напівзігнуту, осторонь од себе.

— Оце вештаюсь, хоч куховарю, бо Мишко (менший син) таки рішився перебратися у батькову хату. Хотів, було, купити якусь, щоб поближче до місця роботи, і напитав невеличку, цегляну... Хазяїн три роки обіцяв Мишкові, все казав: «Ось нехай дід доживе... і продам тобі». Дід помер. А він через шість місяців загилив за неї дванадцять тисяч! А де ж вони, такі гроші?.. Та й за що? Окрім хатки, у дворі лише маленький сарайчик та земляний погріб. Ні колодязя, ні кухоньки.

За вікном сліпуче блиснуло, аж лампочка блимнула, й над дахом, ніби величезним батогом, хтось різко цвьохнув.

— Ой лишенько! — наполохалась тітка. — Десь недалеко вдарило...

Замовкла, очікуючи грому. Проте гриміло уже за селом, і тітка продовжила розповідь.

— Старший син міг би узяти Мишка ближче до себе. Десь там купили б і хату. Та воно чужа сторона не те... А він же шофер, то, дивись, не машину дадуть, а драчку...

Тепер одна загвоздка — хату обкласти. Та він тужиться усе сам та сам, або з жіночкою, якщо вона не на роботі. Після роботи і до пізньої ночі не розгинають спину. А я ж не знаходжу собі місця, бо таки стала нікудишня. Через руки і ноги педве встаю куховарити. А як же хочеться більше діточкам підсобити!..

Тітка, ніяковіючи, витерла сльози.

— Ти вибачай мені, сину, бо вони самі... І не хочу плакати, а не виходить...

У цю мить умиті сльозою очі тітки Ориськи ще яскравіше випромінюють лагідне світло.

— Рука й до того у мене боліла, але ж не так. І город обробляла, і корову обходила, і двох кабанчиків кожного року вигодовувала. Ні Володька, ні Мишко не ходили на базар, своє мастило мали. А зараз... як на ніж укладати в руку, щоб начистити картоплі... Та така печаль бере!.. А коли дуже натужуюсь, щоб рука слухалась, то аж у голові начинає шпигати і серце як не вискочить з грудей.

Помовчали, тітка Ориська веде далі свою сповідь:

— А старший син живе на славу з жіночкою. Мають гарну квартиру, трохи земельки. Посадили і клубнички, і розбили тураси, і поставили складальний домик, таке як вагончик. Жіночка ж його робить завідуючою в садіку. Чотириста дітей і вісімнадцять душ вихователькі, няньок, поварів, якими вона керує. Хвалять люди, в газеті про неї пишуть... Совісна вона. Попросили її перейти в запущений садік, то вона й не відмовилась. Перейшла. А батьки дітей того садіка довідались про таке діло та давай переводити своїх діток у цей садік, куди вона перейшла. Кумедія та й годі!

Тітка тихо сміється, перекладає на колінах лівою рукою праву руку, розповідає далі:

— А Володька був зразу на партійній роботі, а потім перевели його в райвиконком. То він все на роботі до темна. Аякже, люди до нього ідуть з різними просьбами і скаргами. Та і йому треба скрізь мотатися, перевіряти, ледачих підганяти, з п'яницями воювати... Бідний, аж полисів. А прийде додому і знову до пізньої ночі сидить над паперами. Я йому й кажу: «Навіщо ми тебе й вчили, щоб ти оце так натужно цілий вік мучився». А він сміється, каже: «Що ви, мамо, робота мені подобається. Беручкий він був і до навчання, і до роботи такий же... У школу коли ходив, та так брався, що таки дали йому срібну медаль. І в академії справно вчився.

Потім тітка Ориська почала розповідати про дядька Кирила.

— Як він тільки бідолаха настраждався!.. У нього ж так боліло, що він вовком вив, одіяло гриз. А я убиваюсь біля нього!.. Та порадили нам люди повезти до баби, бо лежав-лежав у нашій лікарні, а воно нічого не пособляє, то йому стали підказувати: «Ти тут нічого не вилежиш, шукай якусь бабку». Повезли ж ми його у Яблунівку до баби. Вона обстежила і сказала: «Вилічу. Тиждень тріть його вісім разів на день сироваткою, а дев'ятий раз — шпіртом». Давай ще так лікувати. А я кругом мотаюся, спішу і його тру-тру та закутую в одіяло! Тоді в якийсь день він не витерпів, та як попудить каструлю з сироваткою аж до порога. «Довше, — каже, — ти мене будеш мучити, і сама мучиться біля мене!».

А Ількові пригадався один епізод. Пасуть вони, босоногі хлопчаки, корів у лузі, поблизу дороги. Коли це їдуть з лісу, везуть конячинами дрова, дядько Кирило і тітка Ориська. Дядько сидить попереду, сердито шарпає віжки, тітка — позаду.

— Ну нехай я з кіньми возився і забув про куфайку, — докоряє дядько, — а ти... (тут дядько згадує усіх святих) куди дивилася!

— Кирушо, — тітка до нього примирливо, — не гнівайся. Вона така була вже стара, що туди їй і дорога.

Тут дядька, ніби оса вжалила в одне місце, як підстрибне, як закричить:

— Цить перетудить!.. — та як хльосне батогом раз коня, а раз тітку, не озираючись.

Тітка нишком сльози витирає, а очі усміхаються, і до дядька:

— Кирушо, та оно ж діти...

Злий дядько Кирило був і до роботи. Спозаранку попорається і чимчикує на польовий стан— весь вік причіплювачем та на бурячному комбайні працював. І все бігом, бігом, не любив марнувати час.

...На Ілька уважно дивився із збільшеної фотографії у червоній саморобній рамці дядько Кирило у формі стрілка-радиста, а поряд з ним тітка Орися у вишитій сорочці, в разках намиста. Обоє молоді, вродливі, щасливі.

— ...Та приїхав старший син, — вела тітка невеселу розповідь, — забрав його до себе. Поклав там у міську лікарню. А звідти повезли Кирушу в Черкаси. То там відразу сказали: пізно, мов, привезли, нічого вже не допоможемо, бо жити йому залишилось не більше місяця. То він через п'ять тижнів... і помер. А я ж біля нього так убивалася, так убивалася, ніби собою хотіла відгородити його від смерті! Не помогло. А тепер уже й сама нікудишня.

Тітка витерла рясні сльози, помовчала і тихо промовила:

— Добре, що хоч син вернувся у батькову хату. Я йому ще тоді казала: «Нащо тобі десь шукати? Переходьте у свою та й живіть. Навіщо утрачатися?! Кажу їм: «Хоч рядом будете, а то страшно уже стало: чого доброго, закулісну, то не зразу й довідаються люди». А тепер не страшно й помирати, син таки буде рядом, житиме у рідному дворищі. А за ті гроші, що на хату збирав, купив теж «Запорожця». Гараж зробив, дорога з каменю аж до самої хати — що ще треба?! Хазяйством обзаведеться. Щось і я потроху допособлятиму скільки сил буде.

...Наступного літа Ілько частіше приїжджав на вихідні дні в село до матері: коли сам правився з сумками від автобусної зупинки, коли з дружиною і двома дітьми. А то якось приїхав, а мати відразу:

— І як ті півні знають?!. Як почали виспівувати один поперед одного мені у вікно — вилетіли аж на клітку... А я їм: «Співайте, співайте... Нехай їдуть!». І таки не підманули...

За обідом мати повідала Ількові сільські новини і серед них:

— Померла вже й Ориська.

— Як?! — вихопилось у Ілька.

Мати його запитання зрозуміла по-своєму.

— Недовго й лежала... Багато людей було. Вінків чимало несли.

— Плакали сини обидва.., особливо старший.

...Пізно ввечері припустився і швидко вщух дощ. Ілько вийшов на подвір'я, витяг свіжої води, напився з відра — вода аж солодка, не те, що в місті... з хлоркою. А йому вона смачна ще й тому, бо сам копав колодязь (копачі постаріли, залишили своє ремесло, то він сам зважився).

Капало з дерев. Лунко кричали на ставку жаби. Тиха ніч засіяла високе небо зорями. Холодна крапля, як і в той вечір, впала йому на плече. Ілько дивився у таємниче мерехтіння мерлад зірок і здавалося йому, що на нього дивляться всі ті, хто залишив землю. І серед них очі тітки Ориськи, лагідні, усміхнені людям.

м. Олександрія.

З ОПЕРАТИВНИХ ЗВЕДЕНЬ

— 14 січня ц. р. в одному із сіл Долинського району в будинок до пенсіонерки Р., 1924 року народження, о 18 годині зайшов неповнолітній Л., 1974 року народження, учень Долинського профтехучилища і згвалтував її.

— В Олександрійському районі в ніч на 28 січня громадянин К., 1962 р. н., раніше засуджуваний, проник у будинок громадянки Г., 1907 року народження, і застосувавши фізичне насилля, згвалтував її.

— 23 лютого ц. р. о 18 годині поблизу м. Кіровограда, на території садового кооперативу, громадянин В., 1964 р. н., котрий ніде не працює, згвалтував ученицю 7-го класу (дівчинка залишена батьками без догляду).

— 3 березня ц. р. у Кіровський РВВС м. Кіровограда звернулась громадянка М. із скаргою про те, що її чоловік намагався згвалтувати спільну дочку, ученицю 5-го класу.

— В Олександрійському районі 8 березня ц. р. о 21.30 робітник одного із колгоспів, раніше засуджуваний, здійснив акт мужолоства стосовно неповнолітнього, учня 7-го класу.

— 17 березня ц. р. о 23 годині студентка педінституту зайшла із знайомим у чужу порожню квартиру, де була згвалтована (хлопця знала тільки по імені близько місяця).

— 12 квітня ц. р. в Долинський РВВС звернулася громадянка З. із скаргою про те, що о пів на першу ночі, зламавши дверні замки, в її будинок проник громадянин С., робітник ПМК-4, раніше засуджуваний і згвалтував її доньку, 1980 року народження, ученицю 3-го класу.

— 15 квітня ц. р. близько 12 години дня гр-н Х., 1963 року народження, в своєму будинку згвалтував нерідну дочку 1982 року народження.

— 18 квітня ц. р. в прокуратуру області звернулася жителька міста Кіровограда З., 1973 року народження, із скаргою про те, що 17 квітня цього року о 20 годині по вулиці Волкова, що в обласному центрі, її згвалтував громадянин Н., 1959 р. н., робітник РБУ «Облрембудтресту», раніше засуджуваний.

— 22 квітня ц. р. в 4.30 громадянин С., 1964 року народження, згвалтував громадянку З., 1907 року народження.

— 24 квітня 1980 року о 15 годині в селі Підгайці Кіровоградського району на території товариства садівників громадянин С., 1960 р. н., робітник ресторану «Козача застава», раніше засуджуваний, намагався згвалтувати громадянку З., 1936 р. народження.

— 24 квітня ц. р. о 22 годині вечора на вулиці Маріупольській, що в м. Кіровограді, громадянин Г., 1967 року народження, зустрів Р., 1970 року народження і згвалтував її.

ТРИВОГА і ПРАВО

СПЕЦВИПУСК ІЗ ПРОБЛЕМ ПІДЛІТКОВОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Згвалтування, тобто с
зичного насилля, погроз
стану потерпілої, — ка
від трьох до восьми ро
Згвалтування, здійсне
таний злочин, — нараст
п'ятн до десяти років.
Згвалтування, здійсне
неповнолітньої, — кара
від п'яти до п'ятнадцят
Згвалтування, здійсне
вістом чи таке, що приз
згвалтування малолітнь
на строк від восьми до
строк від двох до п'яти
ною карою.

Задоволення статевої
мах із застосуванням фі
користанням безпомічно
позбавленням волі на ст
Ті ж дії, здійснені пов
небезпечним рецидивісто
ла який-небудь із злочи
частиною 2 статті 122 да
до особливо тяжких нас

НЕ ШУКАЙТЕ ДІТЕЙ У КАПУСТІ

ВІД майбутньої зустрічі із злочинцем було трохи не по собі. Не тому, що ніколи не бачила таких, не стикалась із ними, а тому, що вже знала — злочини здійснені з особливим цинізмом. Бачила перед собою жорстокого, владного, самовпевненого.

У кабінеті слідчого сидів зіщулений, зляканий хлопець — худорлявий, невисокого росту, з маленькими бігаючими очицями. На запитання відповідав розгублено: «Ну я ж не думав, що це згвалтування, що за нього мені дадуть строк». Він намагається довести, що не знав, а якби знав... Покидьок легко перекладає відповідальність із своїх плечей на чужі. Не повідомили, виявляється, не пояснили, що за насильницьке задоволення своєї похоті може потрапити в тюрму.

А ПОЧАЛОСЯ все давно. В дитячому садочку підглядав за дівчатками, у молодших класах намагався роздягнути однокласницю. В училищі затягнув у порожню кімнату дівчину, та вона виявилася сильнішою. Так повторювалося кілька разів. Одного разу попався. Страшенно перелякався. Та все обійшлося. На нього махнули рукою. Але з ровесницями спілкуватися перестав, бо був занадто кволий. А чи не спробувати «познайомитися» з дівчатками, молодшими за себе? Тут одного окрику чи наказу досить. Роздягнути, похіхікати, помацати, нарешті, — не злочин, як гадав.

Мерзотник осмілів. В його голові виношувалися все нові й нові плани. Хвороблива уява розпалювала звірячі інстинкти...

...Той день видався холодним, з дощем і вітром. Але Наталя (як розповідала потім дівчина) на непогоду не зважала. У неї радість. Сьогодні отримала листа від коханого. Ось-ось приїде з далекого краю, де служить прикордонником, і вони одружаться. Не могла дочекатися, коли ж закінчиться робочий день, і швидше до мами — поділитися своєю радістю. О дев'ятій вечора попрощалася з подругами і чимдуж додому. А потім — як у страшному сні... Із темряви вигулькнула чиясь постать. Грубий поштовх, удар в обличчя, і різке: «Пікнеш, уб'ю!». А далі... Наталя закриває руками очі і надривно плаче...

Розтоптана, розтерзана прийшла вона в міліцію. Злочинець затриманий. Та хто поверне дівчині честь? Хто зможе відродити в ній віру у високі, благородні почуття?

Саме поняття совісті для мого співрозмовника невідоме. У нього інстинкти і повадки звіра. Бо в очікуванні жертви таївся як хижак, ховаючись темними вечорами то в кущах, то в інших непевних місцях.

Батьки злочинця не п'яниці, але й ласки від них діти ніколи не знали. Окрики, лайка, за найменший непослух — бійка. «Думав, що так буде краще. Сини боятимуться мене і нічого поганого не зроблять». Мати, затуркана деспотом-чоловіком, мовчить. Хто із них здатний вселити своїм дітям чітку уяву про міру доброго і злого?

Отже, в сім'ї підтримки не знайшов. Залишається школа, училище? «Що ви, — чую від хлопця. — У школі хоч на уроках біології вчитель розповідав інколи про стосунки чоловіка і жінки, боязко так. В училищі ж на цю тему не говорили зовсім. А от в колі ровесників такі сороміцькі історії розказували, що я малював їх в уяві щоночі».

Як бачимо, про найінтимніше дізнався на вулиці. А вже які то знання, здогадуєтеся самі. Хотіла ще раз заглянути в очі гвалтівника, спитати, як він міг, та хлопець уникав мого погляду, спідлоба дивився кудись убік. Тільки бурмотів: «Хіба я знав...». І я зрозуміла найстрашніше — **він нічого не зрозумів**. Він не уяснив, **що** він зробив, вважає, **що нічого такого.**

Мерзотник засуджений до 8 років позбавлення волі. Чи достатня ця міра покарання? Одні кажуть — багато, інші — мало.

Пригадую, в одному із журналів читачі висловлювалися з приводу покарань за такий вид злочину. Із 11 дописувачів 10 вимагали смерті чи кастрації злочинця, щоб іншому не кортіло. Жорстоко? Та чим можна виміряти горе тих батьків, з донькою яких «погралися»? Що можна сказати рідним дівчаток, котрих злочинець-садист після задоволення своєї похоті фізично знищив?

Ви тільки подивіться, що робиться! Щороку в правоохоронні органи області надходить близько 200 повідомлень про згвалтування — в під'їздах, підвалах будинків, в лісопаркових зонах, на пустирях.

Чекаючи з роботи чи з гостей дружину, доньку, матір, чи почуваєте себе спокійними? Адже для таких покидьків людське життя нічого не варте. Жах і відчай охоплюють нас при зустрічі з страшним неприкритим насиллям. Як пояснити це? Як зрозуміти? Щоразу ставимо перед собою ці питання і щоразу не знаходимо однозначної відповіді. Що породжує ці злочини? Оточення, в якому ми ростемо, живемо? Чи, може, незалежно від оточення, людина сама обирає свій шлях? Чому в сім'ях алкоголіків, батьків із злочинним минулим одна дитина виростає чесною, доброю, а інша іде батьківським шляхом? Чому, у здавалось би зразковій, позитивній сім'ї виростає злочинець? Хто зможе відповісти на такі запитання сьогодні?

Над ними ще працювати і працювати, відкидаючи застарілі шляхи, шукаючи нові. Але як би там не було, людина починається з сім'ї і саме вона у повній мірі відповідає за те, якими виростають і йдуть у доросле життя колишні маленькі хлопчики й дівчатка.

ДОНЬКА і син все частіше мене запитували: «Де ми взялися? Як народжуються діти?». Спочатку боялася цих запитань, не знала, що сказати десятирічним дітям. А потім зрозуміла: якщо не розповім я, то розкажуть інші і в іншому місці. Звернулися з чоловіком до літератури, до порад відомих сексологів. Дещо брали на озброєння, дещо відкидали. Виробили свою програму бесід із дітьми на «заборонену» тему. Починали поступово, обережно. Тепер у них відсутній нездоровий інтерес до осіб протилежної статі. Впевнена: вони не будуть шукати відповіді на свої запитання на вулиці.

Та, на жаль, частіше зустрічається інше. Молоді батьки на запитання дітей відмовчуються або, якщо ті занадто наполягають, дають ляпаса чи переповідають бабусині казочки про те, що дитину лелека принесла, в капусті знайшли і т. п. Сучасні діти в ці баєчки давно вже не вірять. І не почувши відповідей від батьків, шукають пояснення де і в кого завгодно.

Мене часто запитують, чи не забагато розповідаю дітям і чи не зарано починаю з ними розмову на цю тему. Вважаю, що ні, бо хочу поступово ввести їх у доросле життя, закласти в дитячій свідомості, що колись донька стане дружиною, матір'ю, син — чоловіком, батьком. Діти повинні дізнаватися про все від батьків, адже вулиця пояснює це зовсім по-іншому. Тому не відкладайте розмову на потім, не дотримуйтеся правила — прийде час, дізнаються самі. Бійтеся запізнитися!

Безпечність, байдужість батьків часто призводить до трагічних випадків. Скільки разів міліцейський «уазик» підбирав серед ночі підпилих хлопців і дівчат, які без мети тинялися вулицями. «Дотранспортувавши» їх додому, працівники міліції нерідко зустрічали здивовані, а то й незадоволені погляди батьків. Мовляв, дорослі вже, нічого з ними не станеться. Та чи так це? Якось до нас прибігла мати одного з учасників злочину (група хлопців згвалтувала двох дівчат у парку імені Космонавтів). Примчалась вона після того, як зрозуміла, що «дітки» не просто погралися і що тепер не спецучилище чекає хлопця, а набагато серйозніший заклад. Жінка соромилась почати розмову, а потім збуджено доводила мені, що це якась помилка, що такого не може бути, що — нарешті, жахливо, цинічно. Вона плакала, повторюючи, що він такого не міг зробити, а я згадувала нічні походеньки її сина, пізні повернення додому, іноді напідпитку, сумнівних друзів, відсутність будь-якого контакту між матір'ю і сином. Оце і відповідь на запитання, як та звідки. А починати розмову треба було набагато раніше.

Недавно розговорилася на вулиці з двома старшокласниками. Прізвищ не називали, та я ними й не цікавилась. Запитала, як часто розмовляють на інтимну тему, від кого чекають поради — від батьків, учителів? Здивовано переглянулися і... засміялися. Ні від тих, ні від тих! «З нами на цю тему не говорять».

Із таким же запитанням звернулася до сусідки-дев'ятикласниці. Дівчина пригадує, що минулого року була в них бесіда з лікарем. Цього року? Не пам'ятає. Інші виховні заходи, звичайно ж, проводяться. Та перш ніж звинувачувати учителів, запитаймо їх, чи часто вони мають змогу сьогодні знайти затишний куточок у школі і говорити-говорити зі своїми учнями про най-най... повідати на запи шаючи зазирнути

Затишні куточк чайно, є. Але їх нюють нові і нові галас, переповнені в дві зміни, пере ля — ось що кар школу. Де вже ту ру, прищеплюват чуття! Та й які пр можна висловити, торові Кіровоград якій навчається бі учнів? На такий в район — одна ш

Ох, цей атомний про все, не забул площу імені Кіро перечіпаючись за му не потрібні п набивають собі но про маленьку лю жди, залишається якби у нас справд дітей, то вже давн кіровоградських м необхідні сьогодні відкладаємо? Не з боюся за долю п'ятикласниці, котр ших дітей, вимуше другу зміну. Повер школи після сьомо лиці вже зовсім т трапить вона, чи т «лапи» любителів

І все ж нестача нятість, перевантаж няють вчителя, осо класного керівника, кожної дитини. Ма боти, спеціальну о педагог разом із ба же підлітку самови

Адже не знайшо ред батьків і зчите кають їх серед ото лиці. Збираються а панії, потім у нефо зі своїми відерами, життя. Як проводят хоплені музикою, треті збираються п когось полякати. А піддаються впливо правило, проводять відеозалах. Там юн бойовики, фільми ж еротичні фільми. Не

ДУМАЛИ, ОБІЙДЕТЬСЯ

25 травня останній шкільний дзвінок сповістив, що закінчився ще один навчальний рік. У Кіровоградській СШ № 9 ця по традиції радісна подія була оповита горем і жахом недавньої страшної трагедії, в результаті якої зі шкільних списків назавжди викреслені прізвища двох маленьких дівчаток. Останній шкільний дзвінок пролунав похоронним дзвоном над могилками вчорашніх першокласниць Яни і Наталочки. Загинули ні в чому не винні діти, осиротіли їхні батьки, водночас зламалася доля інших учасників цієї дорожньо-транспортної пригоди...

Трагедія сталася 22 травня на проспекті «Правди», поблизу середньої школи № 13. Як констатує суха міліцейська хроніка, водій колгоспу «Комуніст», що в Новомиргородському районі, Василь Бабенко, керуючи автомобілем ГАЗ-53, здійснив наїзд на колону першокласників. Дві дівчинки загинули.

Чи можна було уникнути цієї трагедії? Хто нестиме відповідальність за скоєне? Обставини ще з'ясовуються, попереду — результати судмедекспертизи, яка допоможе розібратись у причинах того, що сталося. Винні будуть покарані.

Та чи не занадто часто трапляються у нас подібні випадки? Регулярні перевірки працівників державтоінспекції свідчать, що, на жаль, нерідко зустрічаються за кермом і п'яні водії, і любителі посперечатись у швидкостях на людних міських вулицях. Але сьогодні хотілося б поговорити про дещо інше, а саме — про незадовільний технічний стан автомобілів, особливо на селі. Взимку не дістанеш запчастин, влітку ремонтуватися ніколи, бо гаряча жнивна пора. І нікого не хвилює, що мало не половина автомашин (а в сільських гаражах і того більше), виходять у рейси в незадовільному технічному стані. І водії, і їхні безпосередні та вищестоящі керівники наперед знають: будь-якої хвилини можуть відмовити гальма, відчепитися причеп... Знають, але живуть за принципом: може обійдеться. Не обходиться, бо почастішали воскові віночки і букети живих квітів на узбіччях доріг — ще одне згублене життя. Коли ж знайдеться отой сміливець, який відмовиться сісти за кермо аварійного автомобіля і не дасть це зробити іншому? Можливо, тоді і керівництво задумається? Бо сьогодні сказав начальник: сідай і їдь, інакше залишишся без заробітку, водій сідає й їде. Обоє надіються: може минеться...

Впевнена, після цієї трагедії по команді зверху в гаражах «закрутяться», та це буде знову чергова кампанія для «галочки». Поки не зітреться

ПРАВО

ИПУСК ІЗ ПРОБЛЕМ ОВОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

оботи чи з гостей у, матір, чи почуває- ними? Адже для та- людське життя нічо- їх і відчай охоплю- зустрічі з страшним асиллям. Як поясни- зуміти? Щоразу ста- бою ці питання і що- имо однозначної від- роджує ці злочини? кому ми ростемо, оже, незалежно від на сама обирає свій сім'ях алкоголіків, инним минулим одна с чесною, доброю, а івським шляхом? Чо- ь би зразковій, пози- ростає злочинець? дповісти на такі за- дні?

а працювати і працю- чи застарілі шляхи, Але як би там не бу- очинається з сім'ї і овній мірі відповідає виростають і йдуть у колишні маленькі вчатка.

син все частіше мене и: «Де ми взялися? ться діти?». Спочатку запитань, не знала, що ирічним дітям. А по- якщо не розповім я, інші і в іншому місці. чоловіком до літера- д відомих сексологів. на озброєння, дещо робили свою програ- тьми на «заборонену» ли поступово, обе- у них відсутній не- рес до осіб проти- Впевнена: вони не бу- відповіді на свої запи- ці

частіше зустрічається батьки на запитання уються або, якщо ті лягають, дають ляпаса ють бабусині казочки итину лелека принес- знайшли і т. п. Су- ці баєчки давно вже е почувши відповідей укають пояснення де дно.

запитують, чи не за- відаю дітям і чи не аю з ними розмову Вважаю, що ні, бо хо- авести їх у доросле життя, закласти в дитячій свідомості, що колись донька стане дружиною, матір'ю, син — чоловіком, батьком. Діти повинні дізнаватися про все від батьків, адже вулиця пояснює це зовсім по-іншому. Тому не відкладайте розмову на потім, не дотримуйтеся правила — прийде час, дізнаються самі. Бійтеся запізнитися!

Безпечність, байдужість батьків часто призводить до трагічних випадків. Скільки разів міліцейський «уазик» підбирав серед ночі підпилих хлопців і дівчат, які без мети тинялися вулицями. «Дотранспортувавши» їх додому, працівники міліції нерідко зустрічали здивовані, а то й незадоволені погляди батьків. Мовляв, дорослі вже, нічого з ними не станеться. Та чи так це? Якось до нас прибігла мати одного з учасників злочину (група хлопців зґвалтувала двох дівчат у парку імені Космонавтів). Примчалась вона після того, як зрозуміла, що «дітки» не просто погрались і що тепер не спецучилище чекає хлопця, а набагато серйозніший заклад. Жінка соромилась почати розмову, а потім збуджено доводила мені, що це якась помилка, що такого не може бути, що [illegible] нарешті, жахливо, цинічно. Вона плакала, повторюючи, що він такого не міг зробити, а я згадувала нічні походеньки її сина, пізні повернення додому, іноді напідпитку, сумнівних друзів, відсутність будь-якого контакту між матір'ю і сином. Оце і відповідь на запитання, як та звідки. А починати розмову треба було набагато раніше.

Недавно розговорилася на вулиці з двома старшокласниками. Прізвищ не називали, та я ними й не цікавилась. Запитала, як часто розмовляють на інтимну тему, від кого чекають поради — від батьків, учителів? Здивовано переглянулися і... засміялися. Ні від тих, ні від тих! «З нами на цю тему не говорять».

Із таким же запитанням звернулася до сусідки-дев'ятикласниці. Дівчина пригадує, що минулого року була в них бесіда з лікарем. Цього року? Не пам'ятає. Інші виховні заходи, звичайно ж, проводяться. Та перш ніж звинувачувати учителів, запитаймо їх, чи часто вони [illegible] сьогодні знайти затишний куточок у школі і говорити-говорити зі своїми учнями про най-най... Не боячись відповідати на запитання, не поспішаючи зазирнути в дитячу душу.

Затишні куточки в школах, звичайно, є. Але їх щогодини заповнюють нові і нові учні. Штовханина, галас, переповнені класи, навчання в дві зміни, перевантаження вчителя — ось що характеризує сьогодні школу. Де вже тут вчити дітей добру, прищеплювати благородні почуття! Та й які претензії, приміром, можна висловити, скажімо, директорові Кіровоградської СШ № 20, в якій навчається більше трьох тисяч учнів? На такий величезний мікрорайон — одна школа!

Ох, цей атомний вік! Пам'ятаємо про все, не забули навіть оновити площу імені Кірова (де, до речі, перечіпаючись за безкінечні, нікому не потрібні приступки, дітлахи набивають собі носа). А от турбота про маленьку людину, як і завжди, залишається десь на обрії. Бо якби у нас справді було все для дітей, то вже давно б піднялися у кіровоградських мікрорайонах такі необхідні сьогодні нові школи. Все відкладаємо? Не знаю, як хто, а я боюся за долю своєї доньки — п'ятикласниці, котра, як і тисячі інших дітей, вимушена навчатися в другу зміну. Повертаючись взимку зі школи після сьомої вечора (на вулиці вже зовсім темно), чи не потрапить вона, чи така ж як вона, в «лапи» любителів «розважитися»?

І все ж нестача приміщень, зайнятість, перевантаженість не звільняють вчителя, особливо, звичайно, класного керівника, від виховання кожної дитини. Маючи досвід роботи, спеціальну освіту, хто, як не педагог разом із батьками допоможе підлітку самовизначитися.

Адже не знайшовши друзів серед батьків і вчителів, підлітки шукають їх серед оточуючих із вулиці. Збираються в невеликі компанії, потім у неформальні групи— зі своїми лідерами, поглядами на життя. Як проводять час? Одні захоплені музикою, інші спортом, треті збираються просто так, щоб когось полякати. Але всі вони легко піддаються впливові ззовні і, як правило, проводять багато часу в відеозалах. Там юних захоплюють бойовики, фільми жахів і особливо еротичні фільми. На них в основному спеціалізуються й домашні нічні «відеозали», куди потрапити не так уже й важко. Недавно розмовляла з молодою жінкою, яка страшенно непокоїлася за долю чотирнадцятирічного сина.

— Вік у нього такий, — намагалася заспокоїти її.

— Та що там вік, — не погоджувалася співрозмовниця. — Тільки ж чотирнадцять, а до дівчат так і липне. Боюся, щоб не накоїв чого. Дома ж під замком не триматимеш. А з відеотеки приходить якийсь збуджений, сам не свій. Викликала його на відверту розмову і дізналася, що вони в когось дивляться, як висловився син, «порнушку».

Коли сама вперше дивилася еротичний відеофільм, вражена картинами побаченого, відразу подумала про сина, його ровесників. Чи зможуть вони угамувати свої почуття після побаченого? Розпалені картинами сексу, чи не вийдуть на вулицю в пошуках жертви?

От вам і задушевні бесіди. В уяві дітей після таких фільмів залишається не соромлива згадка про якусь там бесіду, а картини жорстокого жахливого сексу, адже відеоотрута так легко доступна сьогодні ще незміцнілим душам. Грубі насильницькі картини розпалюють молодих, штовхають на злочин. Тому й з'являються у міліцейській хроніці такі рядки: після спільного перегляду відеофільму зґвалтував...

Чи не занадто багато говоримо ми сьогодні про секс? Чи не занадто захопилися розмовами про нього? Зрозуміло — нарешті настав той час, коли говорити можна про все. Та, безумовно, треба хоч трохи думати і про наслідки таких розмов. А в нас так: або нічого, бо заборонено, або все гамузом, в надії, що якось утрясеться і вирішиться само собою.

В ЖОДНІЙ країні світу немає такого ажіотажу навколо цієї теми. У нас це — проблема часу. Та все добре, коли робиться в міру. Свідомість нашої молоді виявилася ще непідготовленою до сприйняття і переосмислення потоку інформації на цю тему. Тому сьогодні слід якнайретельніше проводити відбір відеофільмів для молоді. І, можливо, поставити крапку над нічними домашніми «кінозалами» для підлітків, основним фактором існування яких є елементарна вигода. Гроші, одним словом.

Зґвалтування часто здійснюються в місцях, далеко не безлюдних. Перехожі часто стають свідками таких злочинів. Та майже ніколи ніхто не кидається на захист жінки. Одні відвертаються, ніби не бачать, мовляв, влипнеш в історію, ще й тягатимуть потім, інші — просто бояться.

Зовсім недавно зґвалтовано дівчину на Новомиколаївському пляжі. Сталося це в безлюдному місці. Але саме в той час недалеко проходили перехожі. Чому не допомогли? Так не кричала ж, не просила допомоги... Сплюнувши, міркували: і до чого молодь сучасна докотилася? Нікому й на думку не спало, може дівчина не може покликати на допомогу? Зрозуміло, що вступати у двобій із шістьма молодиками одиноким перехожим було важко. **Але ж хоч повідомити в міліцію можна було!** Не схотіли, побоялися, вирішили, що не їхнє діло. Нехай власна совість буде їм суддею, та при такій свідомості і байдужості до чужої біди немає гарантій, що завтра й їхня сестра, мати, дружина, дочка не стане жертвою озвірілих ґвалтівників. І так же безмовно, відвернувшись убік, поспішатимуть подалі випадкові перехожі.

Зґвалтування є одним із наймерзенніших злочинів. Навіть у зоні ґвалтівників вважають людьми нижчого сорту. І там до них ставляться як до покидьків. Так чому ж, відбувши немалий строк у тюрмі і вийшовши на волю, злочинець ґвалтує знову? Скажете, м'які закони?! Запропонуєте кастрацію і смерть на площі?! Ні, це зовсім не те, і не зменшиться від цього мерзотників.

Поки не змінимо моральні норми, не виховаємо людину людиною, поки не вилікуємо давно і тяжко хвору її душу, нічого не допоможе. Ні гумовий кийок, ні жорсткі закони.

Т. ПОДАШЕВСЬКА,
інспектор інспекції у справах неповнолітніх УВС облвиконкому

ІЗ КАРНОГО КОДЕКСУ УРСР

СТАТТЯ 117

Зґвалтування, тобто статеві зносини із застосуванням фізичного насилля, погроз чи з використанням безпомічного стану потерпілої, — карається позбавленням волі строком від трьох до восьми років.

Зґвалтування, здійснене особою, яка раніше здійснила такий злочин, — карається позбавленням волі строком від п'яти до десяти років.

Зґвалтування, здійснене групою осіб, чи зґвалтування неповнолітньої, — карається позбавленням волі на строк від п'яти до п'ятнадцяти років.

Зґвалтування, здійснене особливо небезпечним рецидивістом чи таке, що призвело до тяжких наслідків, а також зґвалтування малолітньої, — карається позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років із засланням на строк від двох до п'яти років чи без заслання або смертною карою.

СТАТТЯ 118

Задоволення статевої пристрасті в протиприродних формах із застосуванням фізичного насилля, погрози чи з використанням безпомічного стану потерпілої — карається позбавленням волі на строк до шести років.

Ті ж дії, здійснені повторно чи групою осіб, чи особливо небезпечним рецидивістом, чи особою, яка раніше здійснила який-небудь із злочинів, передбачених статтею 117 чи частиною 2 статті 122 даного Кодексу, чи такі, що призвели до особливо тяжких наслідків, а також здійснені стосовно неповнолітньої, — караються позбавленням волі на строк від двох до 10 років.

СТАТТЯ 119

СПОНУКАННЯ ЖІНКИ ДО ВСТУПУ В СТАТЕВІ ЗНОСИНИ.

Спонукання жінки до вступу в статеві зносини особою, стосовно якої жінка матеріально чи службово залежна, — карається позбавленням волі на строк до одного року чи виправними роботами на той же строк.

СТАТТЯ 120

СТАТЕВІ ЗНОСИНИ З ОСОБОЮ, ЯКА НЕ ДОСЯГЛА СТАТЕВОЇ ЗРІЛОСТІ.

Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості, — караються позбавленням волі на строк до восьми років.

СТАТТЯ 121

РОЗБЕЩЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ.

Здійснення розпусних дій стосовно особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку, — карається позбавленням волі на строк до двох років чи засланням на строк до трьох років.

СТАТТЯ 122

МУЖОЛОЗТВО.

Мужолозтво, тобто статеві зносини чоловіка з чоловіком,— караються позбавленням волі на строк до одного року чи засланням на строк до трьох років.

Ті ж дії, здійснені із застосуванням насильства чи стосовно неповнолітнього, — караються позбавленням волі строком до п'яти років.

«ДОКАТАЛИСЯ»

У селищі Салькове Гайворонського району 4 травня трапилася НП: загинув шестирічний Дмитрик Безносюк, а його батькові — тридцятидворічному Вікторові Безносюку завдано тілесних пошкоджень. Працівники міліції витратили зовсім небагато часу, щоб встановити винуватців цієї трагедії. Невдовзі після скоєння злочину були затримані неповнолітні Віктор Клейстер (1973 р. н.) і Володимир Лихенко (1976 р. н.), котрі в цей день із двору Заваллівської лікарні украли автомашину «ВАЗ-2101» і зробили наїзд на батька і сина Безносюків. Із місця події вони втекли.

Чому ж так оперативно були затримані любителі «покататися»? Треба віддати належне і працівникам міліції, та є одна обставина, котра суттєво дуже допомогла їм у встановленні і затриманні винуватців цього злочину. Справа в тому, що Віктор Клейстер у жовтні минулого року в селищі Побузькому Голованівського району здійснив серію транспортних викрадень і крадіжок особистого майна громадян. Знаючи про це, як і про те, що він знаходиться на волі, працівники міліції його «вирахували».

Виникає запитання: чому ж вони, інформовані про Вікторові «подвиги», не вжили заходів для його ізоляції? Навряд чи можна дорікнути в цьому міліцейським працівникам. Адже за свої протиправні дії хлопець був затриманий і 3 листопада минулого року заарештований. У постанові на арешт сказано, що Клейстер схильний до інших злочинів і перебуваючи на волі, може переховуватись від слідства. Навіть у слідчому ізоляторі Віктор неодноразово грубо порушував правила режиму утримання, за що адміністрація ізолятора оголошувала йому дисциплінарні стягнення. Це свідчило про те, що підліток не схотів змінити свою поведінку і його перебування на волі небезпечне для інших оточуючих, тобто він схильний до скоєння нових злочинів.

Усі матеріали справи підтверджували висновок слідства, за яким Клейстер мав би бути тимчасово ізольований від суспільства. Але... вироком Голованівського районного народного суду від 15 лютого цього року він засуджений на 2 роки і 6 місяців позбавлення волі з відстрочкою виконання вироку на 2 роки і звільнений з-під варти у залі суду. Через три місяці сталося те, про що мова йшла на початку цього матеріалу.

Карний Кодекс УРСР передбачає один із видів умовного звільнення від покарання — відстрочку виконання вироку. Але в статті 46¹ КК УРСР, котра передбачає цю відстрочку, вказано, що суд при його призначенні повинен враховувати характер і ступінь небезпеки скоєного злочину, особу винуватця та інші обставини справи, а також можливість його виправлення і перевиховання без ізоляції від суспільства. Дуже сумнівно, щоб Голованівський народний суд, звільняючи Клейстера з-під варти, зважив усі «за» і «проти».

Не секрет, що в нашій області значно зросла підліткова злочинність. При цьому добре помітна пряма арифметична прогресія: із зростанням цієї злочинності зростає кількість судових рішень, а результаті яких малолітні злодії і хулігани відбуваються легким переляком. У минулому році відстрочка виконання вироку була застосована до 177 неповнолітніх, що становить 58,2% від загальної кількості засуджених. І як не сумно про це говорити, чимало тих, кому призначили умовне покарання, знову здійснили злочини.

Іще одна важлива обставина. У статті 46¹ КК УРСР вказано: «Контроль за поведінкою засуджених, стосовно яких виконання вироку... відстрочено, здійснюється органами внутрішніх справ, а стосовно неповнолітніх — також і комісіями у справах неповнолітніх при виконкомах місцевих Рад народних депутатів».

На час скоєння нового злочину Віктор Клейстер ніде не вчився і не працював. Користуючись безконтрольністю з боку призначених законом організацій, він не особливо задумувався над правомірністю своїх вчинків. 4 травня ц. р. у селищі Салькове Гайворонського району трапилася НП...

В. КОМЕНДЯК,
старший помічник прокурора області.

Матеріали випуску підготувала
О. ПИЛИПЕНКО.

ОБІЙДЕТЬСЯ...

п'яні водії, і любителі тях на людних міських лося б поговорити про незадовільний техніч- бливо на селі. Взимку ітку ремонтуватися ні- ра. І нікого не хвилює, омашин (а в сільських водять у рейси в неза- ні. І водії, і їхні безпо- іники наперед знають: відмовити гальма, від- але живуть за прин- ципом: може обійдеться. Не обходиться, бо по- частішали воскові віночки і букети живих квітів на узбіччях доріг — ще одне згублене життя. Ко- ли ж знайдеться отой сміливець, який відмовить- ся сісти за кермо аварійного автомобіля і не дасть це зробити іншому? Можливо, тоді і керів- ництво задумається! Бо сьогодні сказав началь- ник: сідай і їдь, інакше залишишся без заробітку, водій сідає й їде. Обоє надіються: може минеть- ся...

Впевнена, після цієї трагедії по команді зверху в гаражах «закрутяться», та це буде знову чер- гова кампанія для галочки. Поки не зітреться з пам'яті ця трагедія і не станеться нова... А вулицями міста щодня мчать і мчать автомобілі з перекособоченими кабінами, «лисою» гумою, з абияк накиданим у кузові вантажем, який, дивись, звалиться комусь на голову.

У розпалі — літні дитячі канікули. Чимало хлопчиків і дівчаток відпочивають у піонерських таборах, чимало роз'їхалися до бабусь і дідусів, але є й такі, що залишилися у місті. Щодня вони, відправляючись у кінотеатр чи магазин, переходять вулиці. З дорослими і без. На зелене світло і, не секрет, інколи й на червоне. Тому, шановні водії— батьки, майбутні батьки, дідусі! Пам'ятайте, що серед численних пішоходів, з котрими ви інколи «жартуєте», проскакуючи у них під самісіньким носом, можуть бути ваші діти і внуки. Пам'ятайте, що маленька дрібниця у несправному автомобільному механізмі може стати причиною великої біди. Пам'ятайте, що навіть випитий кухоль пива може стати смертним вироком для чийогось життя, в тому числі й дитячого.

Пам'ятайте про це, щоб не повторилося того, що сталося теплого травневого дня на одній із кіровоградських вулиць. Борони боже бачити таке на власні очі...

Наш кор.

м. Кіровоград.

Літо, остання неділя червня. Лаконічна «адреса» ще одного свята — Дня радянської молоді. Для когось — початок ще одних канікул, для когось — перші кроки самостійного життя; для одних — відпустка напередодні переходу на ринкову економіку, для інших — звичні «трудові» походи на колгоспний ринок. Для всіх — проблеми наявні й прийдешні, молодіжні й всенародні. Для декого (можливо, поки що) — ніяких проблем. В першу чергу, звісно, для вперше закоханих... Особливі проблеми — для тих, хто щойно одружився.

Найдовші дні року — це якраз нині, наприкінці червня та на початку липня. Найкраща пора для фотокореспондента — фотографуй хоч цілісінький світловий день... Вдивімося й ми у ці веселі й смутні обличчя, у ці пейзажі, часом чарівні, часом тривожні. День радянської молоді — це завтра. Завтра сьогоднішньої молоді — це те, що починається сьогодні. Отже — це й ми сьогоднішні. Хто ми, чиїх батьків які ми діти? Час для гарадних відповідей на це питання минув. Відповідь на нього може бути гіркою. Але переоцінка цінностей — це знак надії. А значить — знак молодості, знак творчого руху, знак духовного відродження і розвою.

Так що вдивімося у ці образи миттєвостей нашого життя. Пошукаймо в них підстав на підтвердження чи заперечення висловленого вище. І для оптимізму теж.

Фото В. ГРИБА.

ФУТБОЛ ПІСЛЯ НАР

ЧОМУ людина неблагополучні наслідки свого вчинку ставить над перспективою бути вільною і жити повнокровним життям! Може, справа в нашому невмінні вести попереджувальну роботу, створити умови, які виключають повернення засуджених на слизьку дорогу!

Про це ведуть розмову начальник профілактичної служби УВС Кіровоградського облвиконкому майор міліції М. Б. РАЧКОВАН і наш громадський кореспондент Тетяна ПІДВИСОЦЬКА.

М. Р.: Про серйозний вплив звільнених із в'язниць на оперативний стан злочинності свідчить той факт, що серед виявлених учасників злочину по лінії карного розшуку вони щороку по області становлять близько 7,1 процента.

Пригадую розмову з 28-річним С., засудженим за крадіжку з магазину. Звичайний хлопець. Правда, занадто вже рябіє наколками та погляд стомлений, недовірливий. Після умовно-дострокового звільнення повернувся в рідні місця, де жив із матір'ю-інвалідом. У проханні прийняти його на роботу не відмовляли, але й не взяли, відкладаючи прийом із дня на день. Сусіди, знайомі не забували зайвий раз нагадати про те, що С. засуджений.

Познайомився з дівчиною, вирішив одружитися, але її мати вчинила опір бажанню дочки, мотивуючи тим, що хлопець засуджений. Невіра в майбутнє, неприйняття суспільством штовхнули молоду людину на новий злочин. Побив односельчанина за слова «В бригаді нам ще зеків не вистачало...».

«Всюди, — говорить юнак, — наштовхувався на недовір'я, підозрілість, зневагу. На мене дивилися як на зека. В тюрму повертаюся без жалю. Я там буду серед рівних...». Його визнання страшне...

Був я завжди прихильником жорстоких заходів до порушників закону, вважав заграваня з ними зайвим. Але після розмови з хлопцем зрозумів: ці люди з поламаними долями, повними драматизму біографіями, потребують індивідуального підходу і милосердя. Про милосердя сьогодні говорять дуже багато. Яскраві марафони з мільйонами в карбованцях і валюті, проповіді і благодійні бесіди... Та боюся, щоб саме слово «милосердя» не стало трафаретним, черговим, щоб не загубилася сама його ідея — нести людям добро. Бо в той час, коли говоримо про милосердя тут, біля нас, бездомні каліки, в минулому засуджені, риються в сміттєвих ящиках, сплять на дранті в теплотрасах. А навколо ж люди...

Звертаюся до цієї наболілої проблеми ще й тому, щоб не повторилася історія з бродягою, в минулому засудженим, який повільно помирав на очах у перехожих в районі парку імені 50-річчя Жовтня в обласному центрі. Ніхто, навіть лікарі «швидкої допомоги», не захотіли займатися ним. Бездушність, відсутність поваги до людини, особистості — ось що сьогодні характеризує одних, штовхає на стежку злочину інших.

Т. П.: Люди із злочинним минулим повернуться до нас. Як ми приймемо їх! З якими проблемами стикаються вони після повернення з місць відбуття покарання!

М. Р.: Існуюча нині система не забезпечує захисту таких осіб. Багато з них після звільнення довго не можуть прописатися, отримати житло, з'єднатися з своїми сім'ями, влаштуватися на роботу.

При переході на госпрозрахунок і самофінансування підприємства явно не бажають приймати засуджених на роботу. Тільки в Кіровському районі обласного центру за минулий рік 13 особам, звільненим із тюрми, було відмовлено в роботі з різних мотивів, часто надуманих.

Т. П.: Але ж у кожному місті, районі повинні існувати базові підприємства, виділені виконкомами місцевих Рад народних депутатів. Повинна існувати попередня домовленість між підприємствами, організаціями і виправними закладами, яка б гарантувала роботу кожному звільненому від покарання...

М. Р.: Базові підприємства для засуджених часто визначаються формально, без урахування їхнього профілю, потреб у робочій силі, можливостей надати житло. Більшість органів і посадових осіб, які займаються працевлаштуванням, не сприяють ефективності цієї роботи. Відфутболювання засудженого з однієї організації в іншу, ходіння його по інстанціях затягують рішення цього питання.

Т. П.: Потреба в житлі — одна із найважливіших потреб людини, котра вийшла на волю. Як у нас вирішується це питання!

М. Р.: Основні причини, які викликають труднощі у звільнених з житлом: втрата права на житло в зв'язку із засудженням (ст. 71 Житлового Кодексу УРСР), небажання повернутися в сім'ю, розпад сім'ї, відсутність житла до арешту.

При влаштуванні засуджених у відомчі гуртожитки виникає ще одна проблема, пов'язана з їхнім розлученням. Як правило, суди йдуть назустріч жінкам, які не бажають зв'язувати свою долю зі злочинцями. Особи, звільнені з місць покарання, не мають коштів для виплати державного мита, а через те відповідний штамп про розлучення в паспорті, як правило, відсутній. В результаті місця у відомчому гуртожитку не дадуть. Практично людина розлучена, а юридично розторгнення шлюбу не оформлено. Гадаю, що і народним судам, і органам запису актів громадянського стану потрібно в кожному випадку особливо ретельно розглядати саме такі справи про розторгнення шлюбу.

Т. П.: Часто чую, що причини злочину в відсутності покарання. Чи так це!

М. Р.: Думка ця помилкова. Нерідко особливо небезпечний злочинець, відсидівши на нарах, знову повертається до старого ремесла. Не завжди покарання у вигляді позбавлення волі необхідне. Найменші прояви доброти, чуйності під впливом жорстокості, обману можуть бути втрачені. Злочинець повинен бути покараний! Та, мабуть, повинна існувати чітка грань між злочинцями «великими» і «малими». В кожному окремому випадку народні судді повинні глибоко вивчати соціальні питання, які штовхнули людину на злочин. Не секрет, що нерідко вона (особливо молода) йде на крадіжки в зв'язку з тяжким матеріальним становищем.

А життя в зонах далеко не ідеальне, як дехто думає. Та й перевиховання людини стоїть там не на першому місці. Основним, як і скрізь, є тут виконання виробничого плану. Конкретно людиною займатися ніколи. Варварська традиція — обмеження права на спілкування з близькими, рідними використовується сьогодні мало не в кожній колонії як засіб покарання. За найменші провини в'язнів позбавляють права на листування. Розриваючи зв'язки із рідними, відлучають їх від єдиного, по-справжньому святого, що може вберегти від подальшого падіння.

А в тюрмах же основна маса — це люди з першою судимістю, які схибили. Пройшовши «університети» зони, якими вийдуть звідти?

Т. П.: Що можна запропонувати сьогодні!

М. Р.: Пора зізнатися, що способи і форми здійснення профілактики рецидиву недосконалі, малоефективні, а багато які зжили себе. Потрібні нові неординарні підходи. Великі надії в цьому покладаю на відновлену службу профілактики і реалізацію соціальної боротьби з рецидивом. Аналіз причин і умов рецидивної злочинності дозволяє мені зробити висновок: потрібне не цькування звільнених від покарання, а підвищення ефективності профілактичної роботи з ними. Першочергова увага повинна бути приділена питанню ресоціалізації звільнених від покарання і перш за все тих із них, хто щиро бажає порвати з злочинним минулим, потребує допомоги. Необхідно здосконалити систему органів, які займаються працевлаштуванням. Новоствореному госпрозрахунковому міському центру по працевлаштуванню, перенавчанню і профорієнтації населення необхідно якнайоперативніше надавати інформацію органам внутрішніх справ, комісіям у справах неповнолітніх та спостережним комісіям про наявність робочих місць на тому чи іншому підприємстві. Запрошувати на роботу по силі, займатися перенавчанням, думаю, теж входить в компетенцію названого центру.

Сьогодні назріла необхідність будівництва спеціальних інтернатів для засуджених, яким за 60, хронічно хворим. Переконаний, що без допомоги товариства Червоного Хреста не обійтися. Облздороввідділ, відділи соціального забезпечення теж повинні взяти найактивнішу участь.

Вважаю, що необхідно працівникам міліції разом з центром по працевлаштуванню, перенавчанню і профорієнтації населення, відділами кадрів підприємств, організовувати спільні виїзди в виправно-трудові заклади і спецкомендатури, розташовані на території області, бесідувати із засудженими (за три—шість місяців до їх виходу на волю), знайомити із заводськими традиціями, умовами праці і побуту на окремих виробництвах, вирішувати питання виділення місць в гуртожитках.

Такі приклади є. У Новосибірську об'єднання «Сибсельмаш» із цією метою пожертвувало поверх у заводському гуртожитку. Прописка, працевлаштування, навчання робітничих спеціальностей, розшук родичів, а головне, дах над головою — все це для засуджених робиться в центрі соціальної адаптації. Кадрова проблема на «Сибсельмаше», до речі, не гостріша, ніж на інших заводах. Але і жорсткий госпрозрахунок, як бачите, сумісний з допомогою людям, які колись оступилися.

Зацікавленим органам, а працівникам міліції в першу чергу, необхідно завчасно готувати сім'ю до зустрічі зі засудженим.

У зв'язку з гуманізацією карного законодавства, значно розшириться застосування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі. В зв'язку з цим різко виросло навантаження співробітників інспекцій виправних робіт. Уже сьогодні на одного працівника інспекції при нормі 75 чоловік припадає 100 і більше.

Виправно-трудові заклади досі необдумано направляють звільнених у населені пункти, де немає можливості для проживання і працевлаштування. На мій погляд, необхідно посилити контроль за фактичним переміщенням звільнених із виправно-трудових закладів, в деяких випадках розглянути можливості супроводу звільнених із місць позбавлення волі до місця їх проживання.

Т. П.: Чи намічені які-небудь заходи відділом профілактичної служби по поліпшенню виховної роботи серед засуджених!

М. Р.: Вивчається питання створення в області центру соціальної адаптації осуджених, покликаного надавати матеріальну і моральну підтримку звільненим, допомагати з житлом. Це будуть не просто нічліжки. Тут їх мешканці зможуть і безплатно пообідати (якщо у них не буде перший час грошей), подивитися телевізор, почитати книгу чи газету, випрасувати сорочку, приготувати собі обід. Іншими словами, відчувати себе людиною.

Уже сьогодні відділ профілактичної служби звернувся з проханням до адміністрації тресту «Кіровоградбуд» про виділення в одному із відомчих гуртожитків місць для проживання осіб, у яких немає житла, сім'ї, і забезпечити їх роботою в одній із будівельних організацій.

Керівники тресту тт. Кушнір і Кучер пішли назустріч. Трест виділяє дві кімнати в гуртожитку, де будуть проживати звільнені з місць позбавлення волі з виправним строком до їх повної адаптації, але не більше 6 місяців.

Трест зобов'язується забезпечити всіх цих осіб роботою. При бажанні засуджених і при зразковому ставленні їх до праці вони можуть залишитися працювати в будівельних організаціях тресту і їм будуть надані місця в інших гуртожитках. Роботу свою плануємо проводити разом з фондом милосердя.

Наші працівники вже побували в виправно-трудовому закладі 305/6 із пропозиціями відродити школу підготоаки засуджених до життя на волі. З нами погодилися. Завдяки цьому існуватиме тісний зв'язок між засудженими і нами.

У квітні цього року працівникам міліції довелось зустрітися з єпископом Василієм, депутатом обласної Ради народних депутатів. Незвично було бачити за трибуною начальника УВС в міліцейській формі і єпископа в довгій рясі. Після цієї зустрічі в мене виникла думка про можливість участі в роботі центрів соціальної адаптації релігійних діячів. Загальновідомі їх миротворчі зусилля, їх підтримка гуманних норм співжиття і духовних цінностей. Мова йде не про релігійні об'єднання центру соціальної адаптації, а про участь у його роботі окремих віруючих і релігійних діячів.

Т. П.: Ці пропозиції не претендують на категоричність, а тому хотілося б дізнатися, що думають про них читачі.

«ВІРАЖ» — КЛУБ МУЖНІХ

4—6 травня у м. Києві пройшли змагання з автомобільного спорту серед спортсменів-інвалідів. Члени нещодавно створеного у Світловодську об'єднання інвалідів, клубу «Віраж» теж прийняли у них участь.

Ініціатор створення клубу — двадцятидворічний Ігор Довгий, про якого вже писали на сторінках газет. Багато сил було витрачено, щоб об'єднати таких же, як Ігор, ентузіастів. Великої допомоги надали у цьому голова СТК ДТСААФ м. Світловодська І. І. Сотников та голова ДСТ Г. І. Манойлов. Допомагали, чим могли (а можуть ці товариства не надто багато, тому, що їхні можливості обмежені відомчими рамками).

Та все ж клуб був створений, і маємо перші результати. У змаганнях беруть участь не один І. Довгий, а кілька екіпажів. І, незважаючи на те, що «Віраж» робить перші кроки, що він не має своєї бази, він уже об'єднує більше десяти інвалідів, котрі не хочуть миритися зі своєю недугою, люблять життя, спорт. І дуже хочеться вірити, що міський комітет комсомолу, ДСТ, ДТСААФ, громадські організації заводів та міста нададуть допомогу цьому об'єднанню сильних духом і мужніх людей.

24—27 травня клуб «Віраж» узяв участь ще в одних змаганнях авторалі у м. Кишиневі, де боролися представники Києва, Миколаєва, Нікополя, Запоріжжя, Лисичанська, Москви, Ленінграда, а також спортсмени Болгарії й Чехо-Словаччини.

Якщо взяти до уваги, що клуб тільки-но починає працювати, то 13 місце (екіпажі Ігоря й Сергія Довгих та В. Бахмута — В. Юр'єва) — це велика перемога клубу «Віраж». І я вірю, що не остання!

С. КРЯЧКО.

м. Світловодськ.

ПРИМІТКА: Прошу гонорар за цей матеріал перерахувати в обласний фонд милосердя.

ТУРЕЦЬКА МОЗАЇКА

ІНФЛЯЦІЯ... НУ І ЩО?

Результати опиту, проведеного турецькою газетою «Тьоркіш дейлі ньюс» у трьох великих містах країни — Стамбулі, Анкарі та Ізмірі, свідчать про те, що турки основними проблемами, що стоять перед країною, вважають зростання ісламського фундаменталізму й тероризму. На це вказали 42 проценти опитаних. Далі йдуть забруднення навколишнього середовища та інфляція. Цікаво, що інфляція, яка досягає 70 процентів на рік, уже не розглядається населенням як першочергова проблема. Річ у тім, вважають автори опиту, що за останні роки вона міцно ввійшла до життя людей, втративши свою гостроту. З нею доводиться миритися як з чимось неминучим.

ТУРЕЦЬКИЙ КЛОНДАЙК

Чи вибухне незабаром у Туреччині «золота лихоманка»? Дати однозначну відповідь на це питання важко. Але за останній час 59 турецьких і 280 іноземних фірм дістали дозвіл на пошуки золота. За оцінками національного інституту розвідки корисних копалин, на території кожної третьої провінції країни мають знаходитися золоті жили. Цікаво, що мова йде переважно про західні, найбільш розвинені в економічному відношенні райони Туреччини, де, як вважалося донедавна, недосліджених корисних копалин бути не може, повідомляє журнал «Нокта».

АНКІ ПРОТИ ХЕТТІВ

Пропозиція мера Анкари Мурата Караялчина змінити емблему столиці Туреччини жваво обговорюється у місцевій пресі. 1974 року на одній з центральних площ міста було споруджено багатометровий обеліск, що наслідував формою так звані «хеттські сонячні диски» — символи Сонця, створені народом, котрий населяв три з половиною тисячі років азіатську частину сьогоднішньої Туреччини. Пам'ятник сподобався, і його почали вважати неофіційним символом столиці. І ось тепер мер пропонує як емблему симпатичну ангорську кізку на ім'я Анкі в оточенні історичних назв міста: Анкіра — Ангора — Анкара. Ця пропозиція мотивується тим, що зв'язок між хеттами та Анкарою виявити набагато складніше, а ось ангорські кози якраз і називаються за іменем міста. Хтось згоден із мером, хтось ні, а деякі віджартовуються: хай муніципалітет хоч щось зробить для Анкари, ну хоча б змінить емблему...

Андрій ІСАЄВ,
власкор АПН.

Стамбул.

«Рушієм прогресу» стала відомим чином популярна книга світових рекордів. А якщо серйозно, то дійсно — потужним імпульсом для розвитку винахідницької думки.

Дітер Зенфт з Колпіна (НДР) недавно вже мав честь бути представленим на її сторінках, створивши від захоплення технікою найбільший велосипед. Нині він, очевидно, не без успіху, претендує на підтвердження своєї всесвітньої слави. Його чергова ідея втілилася цього разу в оригінальний транспортний засіб, що дозволяє здійснювати прогуляння... лежачи.

Фото АДН — ТАРС.

ДВА ОБЛИЧЧЯ ІНДІЙСЬКОГО КІНО

Щороку в Індії виходить на екрани понад 800 художніх стрічок — більше, ніж в будь-якій іншій країні. До того ж, практично 95 процентів всієї індійської кінопродукції — це фільми, орієнтовані на широкі, переважно найбідніші, прошарки індійського суспільства. Сюжети картин переважно прості і їхні повороти вгадуються з перших же кадрів. У центрі, як правило, історія закоханих, котрі на шляху до спільного щастя мусять долати численні перепони, які чинять «злі сили». Бідний юнак і багата дівчина, а чи навпаки, мужньо переносять наругу родичів, з честю виходять з надзвичайно складних ситуацій, влаштованих найманими злочинцями, і на завершення двосерійного захоплюючого дійства під співчутливі сльози глядачів обіймають один одного. Неодмінна умова таких кіновиробів — сценки розкішного життя багатіїв, чимало музики і пісень, хеппі енд.

Звісно, це кіно не претендує на те, щоб називатися «високим мистецтвом». Однак, в його основі лежить реальна потреба. Будучи в Індії, я розмовляв з рикшами, водіями таксі, дрібними торговцями, з тими, кого називають «простими людьми». На питання, що значать для них індійські фільми, чув відповідь, основний зміст якої зводився до такого. На фоні важкого і безрадісного життя кіно — це світлий веселий світ, до якого за невеликі гроші можна зазирнути. А де в кого з глядачів ні-ні, та й з'явиться надія на щасливе чудо у житті, яке так легко приходить на екрани. Не випадково останнім часом у рецензіях критиків індійського кіно все частіше з'являється термін «втеча від життя».

Однак є й інше індійське кіно. Воно було широко представлене на міжнародному кінофестивалі, що проходив у Калькутті. Успіх стрічок цього напряму був настільки вражаючим, а закладений у них моральний заряд настільки сильний, що уряд Індії ухвалив рішення про їхню всебічну пропаганду і демонстрування по телебаченню.

Фільм режисера Сатьяджит Рая «Ганашатру» («Ворог народу»), створений за мотивами однойменної п'єси Ібсена, безперечно, займає окреме місце серед цих стрічок. Складний, насичений соціальною проблематикою, твір норвезького драматурга дістав захоплене визнання індійців, незважаючи на, здавалось би, «тихий» сюжет і сам жанр фільму (драма), не обкатаний навіть новаторами кінематографа Індії. Автори кінострічки прагнуть сконцентрувати увагу глядача на внутрішньому світі і почуттях головного героя — курортного лікаря. Прагнучи довести свою правоту, він залишає сім'ю, прихильників і суспільство. Певною мірою це — фільм-протест проти користі і лукавства навколишнього світу, що пригнічують особистість людини, її індивідуальність.

Індійська публіка зустріла «Ганашатру» із захватом — це заслуга автора фільму, котрий представляє найцікавіший напрям індійського кіно, і актора Сумітра Чаттерджі, котрий блискуче справився з головною роллю.

Віктор МИРОНОВ.
(АПН).

ПРОФЕСОР СТАЄ ФЕРМЕРОМ

ПЕРСЕЛЛВІЛЛ (штат Вірджінія). 17 років тому Чарльз Пленк, професор політичних наук університету штату Нью-Йорк в Буффало, та його дружина Сюзан почали нове життя і стали фермерами. Задум займатися сільським господарством виник давно, і вони часто говорили, як було б добре виховувати своїх трьох дітей на фермі. І коли один із друзів сказав, що недалеко від Вашінгтона продають 400 акрів (1 акр прирівнюється до 0,4 га) і він шукає партнерів, щоб купити землю, Пленки міркували всього два тижні. Купили землю вчотирьох— чотири сім'ї. Професор зміг осилити лише 50 акрів, згодом підкупив ще 10. На той час земля ще була дешевою: акр коштував 850 доларів, нині — десять тисяч.

Отак Пленки стали фермерами у першому поколінні. Близькість великого міста визначила спеціалізацію їхнього господарства: овочівництво. Звісно, міщани охочіше купуватимуть, скажімо, свіжі помідори, зібрані сьогодні чи напередодні, ніж зірвані кілька днів тому нестиглими і привезеними здалеку.

Крім овочів, Пленки вирощують і пшеницю, але на... солому, якою застеляють грядки. Вона не дає рости бур'янам, пропускає вологу, тримає тепло і швидко підсихає. Так що повзучі рослини — кавуни, дині, огірки, кабачки, гарбузи і навіть помідори лежать на сухій і теплій підстилці. Найпершу розсаду Чарльз і Сузан висаджують під плівку, натягнуту на обручі, зовсім як підмосковні дачники. Перший урожай цього року — шпінат і салат Пленки продають з кінця квітня. Останній — гарбузи — уже в листопаді. А, наприклад, помідори — з середини червня по жовтень. Продають свій товар із великим задоволенням вони самі, відправляючись щоранку на навколишні фермерські базарчики.

Щороку фермери чергують місця посадок овочів, що дозволяє зберігати і навіть збагачувати землю. Пленки дуже рідко застосовують інсектициди, а гербіцидами не користуються взагалі. Строго кажучи, органічною їхню ферму ще не назвати, але вони близькі до цього. Добрива використовують переважно органічні — перегній, компост. Мінеральні — по мінімуму.

Про робочу силу. Удвох Чарльзу і Сюзан з фермою не впоратися. Тому на весняно-літній період вони наймають людей. Дають оголошення у студентських газетах навколишніх університетів і коледжів. Бажаючі допрацювати на фермі в канікули завжди є. Платять студентам по 3 долари за годину.

На знімку: Чарльз і Сюзан ПЛЕНК, американські фермери.

Фото В. ПОЛЯКОВСЬКОЇ.
(ТАРС).

ТБ

З 25 червня по 1 липня

понеділок

25 ЧЕРВНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/8 фіналу. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 16.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 17.00 — Дитяча година. З уроком німецької мови. 18.00 — Час. Телевізійна служба новин. 18.30 — Нас врятує тільки природа. 18.45 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/8 фіналу. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.40 — Колаж. 21.45 — Актуальне інтерв'ю. 21.55 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. 22.15 — «Небесний дар». Мультфільм для дорослих. 22.25 — Терези. «Література у дзеркалі преси». 22.45 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/8 фіналу. 1.00 — ТСН. Телевізійна служба новин. 1.25 — «Багач, бідняк...». Телефільм. 1 серія. 2.45 — Ми співаємо вірші. 3.05 — «Ваш вихід, артисте». А. Акопян.

▲ УТ

16.00 — Новини. 16.10 — Поговоримо відверто. «Коли настане старість». 16.45 — День за днем. (Кіровоград). 17.00 — Час рішень — час дій. 17.30 — Концерт органної музики. 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (ІІ програма)

9.00 — Грай, гармонь. 9.30 — Фільм — дітям. «Морські оповідання». 17.00 — Телестудії міст РРФСР. «Грань». (Іжевськ). 17.20 — Колаж. 17.25 — «Чужий». 18.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 18.30 — Телестудії міст РРФСР. (м. Кіров). 19.00 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.00 — Телеміст Алма-Ата — Хіросіма. 22.00 — «Тільки в мюзик-холі». Художній телефільм. 23.05 — Вертикаль. Прем'єра документального фільму «Антракт».

ВІТАЄМО!

Колектив «Молодого комунара» приєднується до вітань на адресу всіх новомиргородців, журналістів міста у зв'язку з 250-річчям Новомиргорода та 60-річчям районної газети «Червона зірка».

З роси і води!

Молодокомунарівці.

вівторок

26 ЧЕРВНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/8 фіналу. 10.35 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 16.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 17.00 — Мультфільми «Казка за казкою», «Панонія». 17.15 — Ми і економіка. 18.00 — Час. Телевізійна служба новин. 18.30 — Прем'єра документального телефільму «Попереду — Мис Доброї Надії». 19.30 — Сходинка до Парнасу. 19.45 — На прохання глядачів. «Багач, бідняк...». Художній телефільм. 1 серія. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.40 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. 22.00 — «Прогавлений геній, або Трактат про те, як невигідно бути талановитим». Про долю письменника, драматурга і філософа С. Кржижанівського. 22.45 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/8 фіналу. 1.00 — ТСН. Телевізійна служба новин. 1.25 — «Багач, бідняк...». Телефільм. 2 серія. 2.40 — Спортивна програма. 3.10 — Запрошення на вечір... Володимир Винокур. 4.10 — Це було... було...

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — З концертів фестивалю старовинної і духовної музики. 10.05 — Доброго вам здоров'я. 10.45 — Художній фільм «Двадцять днів без війни». 16.00 — Новини. 16.15 — Для дітей. «Веселка». 16.45 — «Грані милосердя». Ще раз про донорство. (Кіровоград). 17.35 — Концерт групи «Скарби». 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (ІІ програма)

9.00 — «Сниться дитинство». Фільм-концерт. 9.30 — Фільм — дітям. «Арабела». 1 серія. (Чехословаччина). 17.00 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. 18.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 18.30 — Народні мелодії. 18.45 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/8 фіналу. 21.00 — Вечірня казка. 21.15 — Теніс. Уімблдонський турнір. 22.15 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського.

середа

27 ЧЕРВНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/8 фіналу. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 16.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 17.00 — Дитяча година. З уроком англійської мови. 18.00 — Час. Телевізійна служба новин. 18.30 — «Круглий стіл» у Всесоюзному товаристві «Знання». 19.15 — Концерт. 19.45 — «Багач, бідняк...». Художній телефільм. 2 серія. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.40 — Колаж. 21.45 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. 22.05 — Камера дивиться у світ. 23.05 — «Веселою була ніч». Художньо-публіцистичний фільм. 0.25 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.50 — «Багач, бідняк...». Телефільм. 3 серія. 2.05 — Майстри російської опери. Життя і ролі І. Петрова. 3.15 — «Любов і весна». Концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Любителям хорового співу. 9.50 — Село і люди. 10.20 — «Вінок Чувашії». Виступ ансамблю пісні і танцю Чуваської АРСР. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 16.00 — Новини. 16.10 — Танцюють діти. 16.40 — Вінницький політехнічний запрошує. 17.00 — День за днем. (Кіровоград). 17.20 — Фільм-концерт. «Дума». 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.50 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (ІІ програма)

9.00 — Виступ хору ветеранів Великої Вітчизняної війни. 9.45 — Фільм — дітям. «Арабела». 2 серія. 17.00 — Маленький концерт. 17.10 — Пульс-90. Ми і економіка. 17.55 — Колаж. 18.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 18.30 — Держтелерадіо Узбецької РСР. Історія зовсім не наманганська. 19.00 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.00 — Прем'єра документального телефільму «Почерпни з рідної криниці». 21.40 — Історичний фільм. «Фараон». 1 серія. (Польща). Вперше. 23.00 — Теніс. Уімблдонський турнір.

четвер

28 ЧЕРВНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Мультфільми. 9.05 — Камера дивиться у світ. 10.05 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 16.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 17.00 — Й.-С. Бах. Бранденбурзький концерт № 6. 17.20 — Автомобіль, водій, дорога. 18.00 — Політичні діалоги. Назустріч XXVIII з'їзду КПРС. 19.30 — Хвилини поезії. 19.35 — «Багач, бідняк...». Художній телефільм. 3 серія. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.40 — Актуальне інтерв'ю. 21.50 — Музика в ефірі. 23.50 — Творче об'єднання «Прес-клуб» представляє...». 0.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.55 — «Багач, бідняк...». Телефільм. 4 серія. 2.10 — Музей-садиба. Про архітектурний ансамбль і колекції живопису музею-садиби «Кусково». 2.50 — Співає Олександр Розенбаум.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Все про кіно. 10.30 — Звучить гітара. 11.00 — Художній фільм із субтитрами. «Вілла», «Орхідея». 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — Музичний фільм «Славноцвіт». 17.10 — Сонячне коло. 17.40 — Говоримо українською. 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (ІІ програма)

9.00 — Російські народні пісні співають В. Фтоменко і Ю. Дудонов. 9.30 — Фільм — дітям. «Арабела». 3 серія. 17.00 — Ритмічна гімнастика. 17.30 — Прем'єра документального фільму «Якби не ця музика...». 18.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 18.30 — Життя людини. Про поета Д. Андрєєва. 18.55 — Колаж. 19.00 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.00 — Прем'єра документального фільму «Ми були там». Про зустріч американських ветеранів війни у В'єтнамі і радянських воїнів-афганців. 21.30 — «Сибір на екрані». Кіножурнал. 21.40 — Історичний фільм. «Фараон». 2 серія. 23.15 — Теніс. Уімблдонський турнір.

п'ятниця

29 ЧЕРВНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Не можу не співати. 9.05 — «Веселою була ніч». Художньо-публіцистичний фільм. 10.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 16.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 17.00 — Передачі — призери І Всесоюзного конкурсу телерадіопрограм з безпеки руху. 17.20 — «Зелений коник». Мультфільм. 17.30 — Влада — Радам. 18.00 — Час. Телевізійна служба новин. 18.30 — ...До шістнадцяти і старші. 19.15 — Прогрес. Інформація. Реклама. 19.45 — «Багач, бідняк...». Художній телефільм. 4 серія. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.40 — Колаж. 21.45 — Актуальне інтерв'ю. 21.55 — Щоденник IX Міжнародного конкурсу ім. П. Чайковського. 22.40 — Брейн ринг. «Що? Де? Коли?». 23.20 — Погляд. 1.05 — ТСН. Телевізійна служба новин. 1.30 — «Кримінальний талант». Телефільм. 1 і 2 серії. 4.05 — Концерт Лайми Вайкуле.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — В українському фонді культури. 10.15 — На пісенному просторі. 10.45 — Художній фільм для дітей. «Наречена підземного принца». 16.00 — Новини. 16.10 — «Шляхом оновлення». Що ринок запропонує підприємству? 16.40 — Документальний фільм «Не вмирай ніколи». 17.50 — Мультфільм. (Кіровоград). 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (ІІ програма)

9.00 — Джерела. 9.30 — Фільм — дітям. «Арабела». 4 серія. 17.00 — Держтелерадіо Туркменської РСР «З думою про майбутнє». 17.30 — Мультфільми. 17.55 — Колаж. 18.00 — Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 18.30 — Телестудії міст РРФСР. (Чи[illegible]). 19.00 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.00 — Прем'єра документального телефільму «Генеральний директор». 21.40 — Ілюзіон. «Велика земля». Художній фільм. Вперше. 23.20 — Теніс. Уімблдонський турнір.

субота

30 ЧЕРВНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Наш сад. 9.05 — «Партнер». Комерційний вісник. 9.35 — Творчість народів світу. 10.10 — Мультфільм. 11.20 — Канада на порозі XXI ст. 12.20 — Спектр. 12.50 — У світі тварин. 13.50 — Фільми М. Губенка. «Підранки». 15.20 — Політичні діалоги. «Галерея». 16.10 — «Дюймовочка». Мультфільм. 16.40 — Петер Штайн. Режисер у світі, що змінюється. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/4 фіналу. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.40 — Пісня-90. 22.45 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/4 фіналу. 1.00 — ТСН. Телевізійна служба новин. 1.25 — Новини популярної музики. Програма «А». 2.55 — «Дещо з губернського життя». Телефільм. 4.25 — Аншлаг, аншлаг.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «На хвилі дружби». Ансамбль танцю «Кастро», «Флоксо». 10.20 — Для дітей. Художній фільм «Пеппі — Довга Панчоха». 1 серія. 11.25 — Майстри цирку. 12.25 — «Грані пізнання». Зустріч з Великобританією... у Києві. 13.25 — Новини. 13.40 — «Доброго вам здоров'я». 14.10 — Урок без дзвоника. 14.55 — І. Карпенко Карий. «Сто тисяч». Вистава Івано-Франківського українського музичного драматичного театру імені І. Франка. 16.40 — Реклама. 16.45 — «Невідомий». В. Висоцький. 17.25 — Кінофільм «Піонерське літо». 17.45 — «Темп». Телеперклик з проблем НТП. 18.45 — Телетурнір «Сонячні кларнети». 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — Театр і час. Київські адреси. 21.45 — Екран зарубіжного фільму. Художній фільм «Лісові ягоди». (Румунія). 23.10 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Телепрограма «Сім'я». Художній фільм з субтитрами. 9.15 — «Дуже важлива персона». 10.25 — Молодіжний вісник. 11.00 — Відеоканал «Співдружність». 14.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 17.00 — Офіцерський романс. Хронікально-документальний публіцистичний фільм. 18.10 — Прогрес. Інформація. Реклама. 18.40 — Кінопублицистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Дангара. Переселення». 19.00 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. У перерві — 20.00 — Вечірня казка. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 21.40 — Теніс. Уімблдонський турнір. 22.40 — Прес-клуб. 0.25 — Нічний сеанс. «Добре сидимо». Художній фільм. Вперше.

неділя

1 ЛИПНЯ

▲ ЦТ (І програма)

7.00 — Спорт для всіх. 7.15 — Ритмічна гімнастика. 7.45 — Тираж «Спортлото». 8.00 — З ранку раненько. Передача для дітей. 9.00 — На службі Вітчизні. 10.00 — Ранкова розважальна програма. 10.30 — Клуб мандрівників. 11.30 — Здоров'я. 12.15 — Музичний кіоск. 12.45 — Фотоконкурс «Земля — наш спільний дім». 12.50 — Образ. Радянсько-американська літературна гра. 14.10 — Мультфільм. 14.30 — Сільська година. Панорама. 15.45 — Недільний кінозал. «Неслухняна мама». Мультфільм. «Час відпочинку з суботи до понеділка». Художній фільм. Вперше. 17.45 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/4 фіналу. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин. 20.40 — Думки про вічне. Недільна моральна проповідь. 20.55 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. 21.15 — Співає О. Сєров. 21.45 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/4 фіналу. 0.00 — «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона». «Собака Баскервілів». Телефільм. 1 і 2 серії. 2.40 — Маленький концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — У неділю вранці. Інформаційно-музична програма. (Одеса). 10.20 — Ритмічна гімнастика. 10.50 — Для дітей. Художній фільм «Пеппі — Довга Панчоха». 2 серія. 11.55 — Село і люди. 12.25 — В. Винниченко. «Крах». Вистава Харківського державного українського академічного драматичного театру імені Шевченка. В перерві — 13.35 — Новини. 15.00 — Ви нам писали. Музична програма за листами телеглядачів. 15.45 — Художня панорама. Про творчість художниці Тетяни Сельвінської. 16.25 — Телеспортарена. 17.15 — «Надвечір'я». Передача для людей старшого віку. 18.15 — «Живе слово». Фольклор і сучасний світ. 19.00 — Вперше на екрані УТ. Музичний фільм «Усі зірки». 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Пісні О. Зуєва. 20.30 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Вперше на екрані УТ художній фільм з субтитрами «Вознесіння». 22.20 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

7.00 — На зарядку, ставай! 7.15 — На екрані служба 01. Фільми про пожежну безпеку. 7.40 — Футбол. Чемпіонат світу. 1/4 фіналу. 9.40 — Музичний фольклор народів РРФСР. 10.25 — Колаж. 10.30 — Клуб мандрівників (з сурдоперекладом). 11.30 — «Сарміко». Мультфільм. 11.50 — Програма Чуваського телебачення. 12.35 — Світ, в якому ми живемо. Фільми режисера М. Литвякова. «Селянське подвір'я. Проблеми і думки», «Віктор Астаф'єв». 13.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 16.00 — Теніс. Уімблдонський турнір. 17.00 — Планета. Міжнародна програма. 18.00 — На IX Міжнародному конкурсі ім. П. Чайковського. У перерві — 19.00 — Вечірня казка. 20.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 20.40 — По сторінках відеоканалу «Кіно-серпантин».

ДО УВАГИ АБІТУРІЄНТІВ

Якщо ви вирішили поступати до вузів обласного центру, стати студентами вам допоможе

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ.

ЦІТН — це якісна і комплексна підготовка до вступних іспитів. Курс навчання 60 годин (55 практичних і 5 індивідуальних). Заняття ведуть провідні науковці вищих навчальних закладів міста Кіровограда. Термін навчання — з 3 по 14 липня на базі Будинку політосвіти Кіровоградського обкому Компартії України.

Для цього достатньо перерахувати 120 карбованців на розрахунковий рахунок Кіровоградського обкому ЛКСМУ (МДС) № 001700504 Кіровоградського відділення житлосоцбанку МФО 323293, з поміткою «За навчання на курсах». А в листі слід розбірливо вказати ваше прізвище, ім'я, інститут, до якого вступаєте, і факультет; чи потребуєте житла. Конверт із вашою зворотньою адресою треба надіслати: м. Кіровоград, вул. Леніна, 41/26. Навчально-методичний центр. Кошти за навчання можна також здати особисто в бухгалтерію обкому комсомолу (кімната № 111).

Реєстрація абітурієнтів буде проводитися 2 липня з 10 години ранку у приміщенні Будинку політосвіти Кіровоградського обкому Компартії України (кімната № 39). Початок занять — 3 липня з 9 години ранку.

Сироти, воїни-інтернаціоналісти, інваліди дитинства зараховуються безкоштовно. Поспішайте, не втрачайте ваш шанс! Заявки приймаються лише до 1 липня.

Довідки телефоном 4-43-75.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ КІРОВОГРАДСЬКОМУ ОБКОМІ ЛКСМУ (МДС).

КАЛЬМАРИ НА ЩОДЕНЬ

У листах зустрічається прохання розповісти, що можна приготувати з кальмарів!

Кальмари почистити від плівки, промити, нарізати соломкою, покласти в один прошарк на гарячу сковорідку з маслом і швидко обсмажити, добавити пасеровану цибулю з грибами, соус сметанний, сіль, перець, довести до кипіння. Перекласти в маленькі сковорідочки, посипати тертим сиром і запекти. Це гаряча закуска і подавати її треба, посипавши зеленню.

Продукти: на 1 кг кальмарів 2 цибулини, грибів — 300 грамів, сир за смаком.

Приготування сметанного соусу:

Борошно злегка підсмажити на сковорідці чи в духовці, змішати з вершковим маслом в рівних пропорціях, ввести в гарячу сметану і прокип'ятити, посолити. Сметани 100 г, масла 5 грамів, борошна 1 чайна ложка.

Салат із кальмарами:

Один кілограм кальмарів почистити від плівки, відварити, як прохолонуть перекрутити на м'ясорубці, додати 2 цибулини, 2—3 варених яйця, все добре перемішати і заправити сметаною або майонезом.

ПЕЧИВО З МАЙОНЕЗОМ

Розм'якшений маргарин розтирають з цукром-піском, додають майонез, просіяне пшеничне борошно та соду і замішують тісто. Формують коржики, на середину кожного кладуть ізюминку. Вироби кладуть на сухе деко і випікають.

Продукти: 250 г маргарину, 1 склянка цукру-піску, 1 банка майонезу, 4 склянки пшеничного борошна, 2 столові ложки ізюму, 1/2 чайної ложки питної соди.

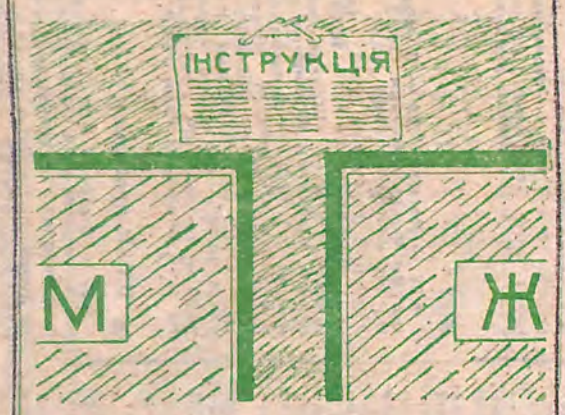

Без слів. Мал. О. КОЧУБЕЯ.

Єлисаветградський КАРБОВАНЕЦЬ

З часу підготовки рукопису матеріалу з аналогічною назвою (див. «Молодий комунар» №№ 30, 31, 32 за 22 липня, 5 і 12 серпня) уточнено ряд даних про випуск грошей в Єлисаветграді. Після повстання, здійсненого більшовиками взимку 1919 року в Єлисаветграді проти німецьких окупантів в місті була відновлена Радянська влада. Крім білетів в 5 крб., Єлисаветградським банком було випущено білет вартістю 25 крб. Випуск цього білета було повторено тричі великими тиражами. Всього було випущено цих білетів близько одного мільйона екземплярів. На білетах другого і третього випусків було проставлено відповідно «серія 2» і «серія 3», а на звороті — «літера Б» і «літера В». Було підготовлено до випуску і четверту серію цього номіналу. Проте випуск не відбувся через прихід білих у місто в серпні 1919 року.

Серед приватних бон, випущених в нашому місті в ті роки кооперативами і установами не було названо гроші кооперативу харчових продуктів, чайного трактиру «Китай» Векслера, зимового театру Елькінда, біржової артілі і більш пізні білети Зінов'євської міської єдиної споживчої спілки.

Крім того в каталозі бон і грошових знаків під редакцією Чучіна, випущеному в 1927 році, значаться три номінали позики Єлисаветградського міського самоуправління. Білети цієї позики дійсно були випущені в нашому місті 1 травня 1918 року під час панування в ньому австро-німецьких окупантів. Випущено було не 3, як відмічалось в каталозі, а 5 номіналів в 50, 100, 200, 500 і 1000 крб. всього на 5 млн. крб. терміном на десять років. Проте у стійкість гетьманської влади, яка трималась на німецьких багнетах, мало хто вірив і білети цієї позики ніяким попитом серед населення не користувались. Тому навряд чи ці білети ходили в нашому місті як гроші. Випуск позик в ті роки був досить поширеним.

На початку 1918 року Єлисаветградська повітова земська управа також випускала позикові листи, розраховані на 6 місяців, п'яти номіналів.

Крім того в ті буремні роки в Єлисаветграді було випущено багато різних видів лотерей. Історія випуску місцевих лотерейних білетів вивчена надзвичайно слабко. По суті це одна з «білих плям» нашого краєзнавства.

В наш час ряд підприємств почали випускати свої акції, гроші для внутрішнього вжитку. Несподіване продовження має історія єлисаветградського карбованця. Під час надання шефської допомоги в збиранні врожаю в колгоспі імені Шевченка Кіровоградського району я несподівано познайомився з грішми, випущеними цим господарством для власних потреб.

ВІД АВТОРА: Дякую тим, хто вже відгукнувся на публікацію. Якщо читачі мають цікаву інформацію з порушених питань, прошу відгукнутись. Мій телефон: 2-09-37.

В.ПОСТОЛАТІЙ.

м. Кіровоград.

Співає Дмитро МАЛИНОВ. Фото Д. ТКАЧЕНКА.

ХУТРО ЗАБРУДНИЛОСЬ...

Л. Матвєєва звернулася з проханням до редакції. «Вилила на шубу лимонад, випрати неможливо. Що робити?».

Якщо хутро огрубіло, відновити еластичність можна, якщо змочити розчином оцтової есенції із сіллю (2 столові ложки есенції і 3 чайні ложки солі на 1 літр води). Зволожену поверхність розімняти і обережно розтягнути в різних напрямах, повторюючи цю процедуру 2—3 рази з перервами 2—3 годин. Після цього хутро висушити в розтягнутому вигляді, потім знову розімняти і змазати жировою емульсією (в літрі води розчинити 100 грамів мила, додавши 100 грамів касторового масла і 15—20 крапель нашатирного спирту). Витримавши складений (мездра до мездри) виріб протягом 3—4 годин, розгорнути, висушити при кімнатній температурі. Жирні плями з манжет, коміра виводять, протираючи хутро ганчіркою, змоченою бензином. Якщо хутро пухнасте і пляма свіжа, його протирають по шерсті, якщо хутро гладеньке і пляма застаріла — проти шерсті. Можна вивести плями від жиру і сумішшю нашатирного спирту з сіллю (1 чайна ложка нашатирного спирту і 3 чайні ложки солі на 0,5 літра води).

Для відновлення блиску рекомендується протерти хутро ганчіркою, змоченою оцтовою есенцією.

Білі хутряні вироби чистять крохмалом після чого їх необхідно витрусити і розчесати.

м. КІРОВОГРАД, вул. ПОЛТАВСЬКА, 71

НЕДІЛЯ, 24 ЧЕРВНЯ

10.00 «Том і Джеррі». Мультфільми У. Діснея.
11.30 «Острів». США. Пригоди.
14.00 «Стіна плачу». Документальний фільм. Ізраїль.
19.30 «Бестселер». США. Бойовик.
21.30 «Гарячі лазні Голлівуда». США. Комедія.

ПОНЕДІЛОК, 25 ЧЕРВНЯ

10.00 «Спляча красуня». Мультфільми.
11.30 «Війна льодяних піратів». Фантастика.
13.30, 17.30 «Убивці поліцейських». Бойовик.
15.30 «Космічна лють». Фантастика.
19.30 «Коли не рятує сховище». Бойовик.
21.30 «Жінка у дзеркалі». Фільм для дорослих.

ВІВТОРОК, 26 ЧЕРВНЯ

10.00 «Олімпійські ігри звірів». Мультфільм.
11.30 «Кінг-Конг з Гонконгу». Фантастика.
13.30, 17.30 «Убивці поліцейських». 2 ч.
15.30 «Ангел вогню». Бойовик.
19.30 «Смертельна пулька». Бойовик.
21.30 «Хелловін». Бойовик. 3 ч.

СЕРЕДА, 27 ЧЕРВНЯ

10.00 «Аліса в Країні Чорів». Мультфільм.
11.30 «Робофорс». Фантастика.
13.30, 17.30 «Кіготь убивці наносить удар». Гонконг. Бойовик.
15.30 «Кобра». Бойовик.
19.30 «Тигр карате». Бойовик. 1 ч.
21.30 «Хелловін». 4 ч.

ЧЕТВЕР, 28 ЧЕРВНЯ

10.00 «Суперкіт». Мультфільм.
11.30 «Космічний мисливець». США. Фантастика.
13.30, 17.30 «Майстер бластер». Бойовик.
15.30 «Синдром омега». Бойовик.
19.30 «Тигр карате». 3 ч.
21.30 «Хлопець із того світу». Комедія.

П'ЯТНИЦЯ, 29 ЧЕРВНЯ

10.00 «Піноккіо». Мультфільм.
11.30 «Останній зоряний воїн». США. Фантастика.
13.30, 17.30 «Залізний орел». Бойовик.
15.30 «Час насильства». Бойовик.
19.30 «Кіборг». Фантастика.
21.30 «Місто страхів». Бойовик.

СУБОТА, 30 ЧЕРВНЯ

10.00 «Робін Гуд». Мультфільм.
11.30 «Говард — качка». Фантастика.
13.30, 17.30 «Почуття люті». Поліцейський бойовик.
15.30 «Поліцейський і бандит». Комедія.
19.30 «Кривавий спорт». Бойовик.
21.30 «Божевільний готель». Комедія.

НЕДІЛЯ, 1 ЛИПНЯ

10.00 «Про дбайливих ведмедів». Мультфільм.
11.30 «Хто підставив Чарлі Спенсера». Детектив.
13.30, 17.30 «Смертоносні бійці Шаолінь». Бойовик.
15.30 «Воїни Бронкса, 1990 р.». Бойовик.
19.30 «Чорний орел». Бойовик.
21.30 «Хитрун». Фільм для дорослих.

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМУ (МДС).
На украинском языке

НАША АДРЕСА:
316050, МПС, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.

Телефони редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; секторів: комуністичного, військово-патріотичного виховання — 4-66-79; культури, моралі та студентської молоді — 2-29-92; комсомольського життя та економіки — 2-04-84, 4-64-21; спорту — 4-64-21; учнівської молоді — 2-59-82; соціальних проблем — 4-66-79; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Редактор В. ІВАЩУК.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

БК 02964. Газета виходить щосуботи. Зам. № 300. Індекс 61103. Тираж 36 000.